

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษา

นริมา สายขีด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

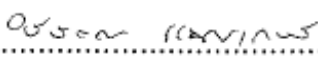
มกราคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ นริมา สายยัด ฉบับนี้แล้ว เห็นควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

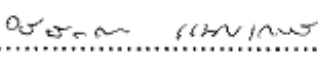

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทจุฑา ชัยเสนา คาลาส)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ร.อ.หญิงชนิดดา แนบเกษร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

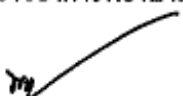

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เดียวอิศเรศ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทจุฑา ชัยเสนา คาลาส)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ร.อ.หญิงชนิดดา แนบเกษร)

.....กรรมการ
(นายแพทย์เวทิส ประทุมศรี)

คณะพยาบาลศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

วันที่ 23 เดือน มกราคม พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดีด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิณห์จุฑา ชัยเสนา คาลาส อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ซึ่งให้ความกรุณาชี้แนะแนวทาง ข้อคิดเห็น และข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ทุกขั้นตอนด้วยความเอาใจใส่ อดทน และเสียสละเวลาตลอดจนสนับสนุนให้ผู้วิจัยมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วง ผู้วิจัย รู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ร.อ.หญิง ชนิดดา เนบเกษร อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วมที่กรุณาให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และตรวจสอบแก้ไขใน ส่วนที่บกพร่อง ตลอดจนขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ และคณาจารย์ทุกท่านใน มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

กราบขอบพระคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษา และอาจารย์ เจ้าหน้าที่ ผู้ประสานงาน ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล และ ขอขอบคุณนักเรียนอาชีวศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัว ครูอาจารย์และกัลยามิตรทุกท่าน ที่ได้ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบความสำเร็จในการศึกษา

นริมา สายยี่ด

57920201: สาขาวิชา: การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช: พย.ม. (การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช)

คำสำคัญ: ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์/ นักเรียนอาชีวศึกษา

นริมา สายยี่ด: ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์
ในนักเรียนอาชีวศึกษา (FACTORS ASSOCIATED WITH INTENTION TO ALCOHOL
AVOIDANCE AMONG VOCATIONAL STUDENTS) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
จิมห์จู้หา ชัยเสนา คาลลาส , Ph.D., ชนิดดา แนบเกษร, Ph.D. 63 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

การดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อวัยรุ่นทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม การวิจัย
ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่ม
แอลกอฮอล์ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนอาชีวศึกษา จำนวน 120 คน ได้จากการสุ่มแบบชั้นภูมิ
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามเจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์
แบบสอบถามพฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา แบบสอบถามอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน แบบสอบถาม
การมองโลกทางบวก และความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าความเชื่อมั่น
สัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค เท่ากับ .86, .84, .76, .83, และ .78 ตามลำดับ เก็บรวบรวมข้อมูล
ระหว่างเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน พ.ศ. 2560 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา และการหาค่า
สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนของความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่ม
แอลกอฮอล์ เท่ากับ 21.47 (SD = 4.29) ซึ่งจัดอยู่ในระดับสูง ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจ
ในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์คือ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับ
ปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .363, p < .001$) และพฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา
มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .240, p < .01$)

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะว่า บุคลากรทางด้านสุขภาพ ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัยรุ่น
ควรให้ความสำคัญ ในการใช้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนและพฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญาเป็น
แนวทางการส่งเสริมความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น

57920201: MAJOR: MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING; M.N.S
(MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING)

KEYWORDS: INTENTION TO ALCOHOL AVOIDANCE/ VOCATIONAL STUDENTS

NARICHA SAIYUET: FACTORS ASSOCIATED WITH INTENTION TO
ALCOHOL AVOIDANCE AMONG VOCATIONAL STUDENTS. ADVISORY COMMITTEE:
JINJUTHA CHAISENA DALLAS, Ph.D., CHANUDDA NABKESORN, Ph.D. 63 P. 2018.

Alcohol drinking affects adolescents in terms of their physical, mental, and social aspects. This research aimed to study factors associated with intention to alcohol avoidance among vocational students. There were 120 students who were recruited using stratified random sampling. Data were collected from May to June 2017. The Research instruments included 1) personal information 2) attitudes towards alcohol 3) media consumption behavior with intelligence 4) peer group influence 5) optimism 6) Intention to alcohol avoidance. Their Cronbach's alpha coefficients were .86, .84, .76, .83, and .78, respectively. Data were analyzed by using descriptive statistic, Pearson's correlation coefficient.

The study results showed that the sample's mean score of intention to alcohol avoidance was at a high level ($M = 21.47$, $SD = 4.29$). The significant factors which significantly and positively correlated with intention to alcohol avoidance among these students were the peer group influence ($r = .363$, $p < .001$) and media consumption behavior with intelligence ($r = .240$, $p < .01$)

These finding suggested that health care providers and those who work with these adolescents should take into account the influence of peer group and media consumption behavior with intelligence in order to promote their intention to alcohol avoidance.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น.....	10
ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์.....	14
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์	16
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	21
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	21
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	24
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	27
การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง	28
การเก็บรวบรวมข้อมูล	28
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
4 ผลการวิจัย.....	31
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	31
ส่วนที่ 2 ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ส่วนที่ 3 คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	34
ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษากับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยง การดื่มแอลกอฮอล์.....	34
5 สรุปและอภิปรายผล.....	36
อภิปรายผล	37
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	40
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	40
บรรณานุกรม	41
ภาคผนวก	47
ภาคผนวก ก	48
ภาคผนวก ข	54
ประวัติย่อของผู้วิจัย	63

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง.....	24
2	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนอาชีวศึกษา จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล.....	32
3	คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่มีความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์.....	33
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวแปรที่ศึกษา.....	34
5	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่าง	35

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
2	โครงสร้างพื้นฐานของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน	8
3	ขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ	23

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งในด้านจำนวนของผู้ดื่มและปริมาณการดื่ม (อัญชลี เหมชะญาต, 2555) การดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย โดยทำให้สุขภาพเสื่อมโทรม เกิดโรคเรื้อรัง เช่น โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดสมอง โรคซึมเศร้า และโรคมะเร็ง ซึ่งกำลังเป็นปัญหาสาธารณสุขอันดับต้น ๆ ของประเทศ (กองสุขภาพศึกษา กระทรวงสาธารณสุข, 2558) แม้ว่าจะมีพระราชบัญญัติเพื่อควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์ แต่จากการที่เป็นสารเสพติดที่ไม่จัดว่าผิดกฎหมาย จึงทำให้สังคมยังนิยมการดื่มแอลกอฮอล์อย่างแพร่หลาย จากข้อมูลขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization [WHO], 2014) พบว่า อายุของประชากรกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด คือ 15 ปี และวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 11-19 ปี มีพฤติกรรมการใช้เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์สูงถึงร้อยละ 20.8 โดยอายุเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 15.2 ปี (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) จากการศึกษาของ พรนภา หอมสินธุ์ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ (2553) พบว่า นักเรียนมัธยมปลายทั้งในสังกัดเอกชนและรัฐบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 887 คนพบว่า มีความชุกของการดื่มแอลกอฮอล์สูงถึงร้อยละ 44.3 สาเหตุของการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นส่วนใหญ่มาจากอยากรู้ อยากลอง การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน หรือบางรายรู้สึกว่ามีปมด้อยมีปัญหาในครอบครัว ขาดแรงจูงใจ ขาดความเชื่อมั่นในตนเองและรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ ซึ่งเมื่อดื่มแอลกอฮอล์แล้วจะช่วยให้ตนเองเกิดความมั่นใจ จนทำให้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แม้รู้ว่าการดื่มแอลกอฮอล์ไม่ดี แต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธการดื่มหรือเลิกดื่มแอลกอฮอล์ได้ (กรมสุขภาพจิต, 2559)

การดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อทางด้านร่างกายโดยเฉพาะสมอง จนส่งผลด้านจิตสังคมตามมา การดื่มแอลกอฮอล์ในระยะแรกจะมีฤทธิ์เข้าไปกระตุ้นให้การเพิ่มการทำงานของสารสื่อประสาท (Neurotransmitter) คือ GABA Receptor ในสมองโดยเฉพาะในส่วนของ Amygdala ซึ่งเป็นส่วนที่ควบคุมทางด้านอารมณ์ ส่งผลทำให้เกิดการผ่อนคลายและการเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์ (วิลโล ซินธเนส ธันวา ตันสถิตย์ และมนตกานต์ ตันสถิตย์, 2553) และมีผลไปกดระบบประสาทส่วนกลาง (Central nervous systems depressant) และสมองส่วนหน้า (Prefrontal cortex) ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการคิดและตัดสินใจ ทำให้ผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์เกิดความพอใจ และอยากดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น และเมื่อดื่มแอลกอฮอล์เป็นระยะเวลานานก็จะทำให้การทำงานของ GABA Receptor ลดลง แต่มีการทำงานของ N-methyl-D-aspartate (NMDA) และ Glutamate มากขึ้นทำให้

มีภาวะกระวนกระวายและกระสับกระส่าย หากไม่ได้ดื่มแอลกอฮอล์ (Naranjo & Knoke, 2001) จากผลสำรวจการเฝ้าระวังพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของนักเรียนในกลุ่มวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาและนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ของ สาวิตรี อัญฉ่างค์กรชัย อโนชา หมึกทอง และถนอมศรี อินทนนท์ (2551) พบว่า การดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อให้นักเรียนเกิดการทะเลาะวิวาทและมีการทำร้ายร่างกายในวัยรุ่นหญิง ร้อยละ 15.7 ในวัยรุ่นชาย ร้อยละ 31.4 และจากการศึกษาของ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา [ศวส.] (2556) ได้รายงานสถานการณ์สุราว่าแอลกอฮอล์ทำให้วัยรุ่นขาดสติ สมาธิ และการยังคิด ทำให้ความตั้งใจเรียนลดลง ทำข้อสอบได้ไม่ดี และมีพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบของโรงเรียน และการดื่มแอลกอฮอล์เป็นระยะเวลานานทำให้เกิดผลด้านจิตใจ และการหยุดดื่มแอลกอฮอล์ก็อาจกระตุ้นให้มีภาวะซึมเศร้า อาการหูแว่ว ประสาทหลอน (กรมสุขภาพจิต, 2559)

นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับอาชีวศึกษา เป็นวัยรุ่นอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งมีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากมีการดื่มแอลกอฮอล์ในระดับที่สูงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ที่รุนแรง (ภรณ์ แก้วลี, 2556) จากการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา เป็นการจัดการเรียนการสอนทั้งหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในภาคปกติและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในภาคปกติและในวันเสาร์-อาทิตย์ นักเรียนส่วนใหญ่จะมาเรียนตามตารางเรียนของตนเอง หลังเลิกเรียนมักมีการนัดพบปะสังสรรค์กัน เมื่อรวมกลุ่มกันมักจะมีเหตุทะเลาะวิวาทตามมา และมีความเสี่ยงอย่างมากที่จะชักชวนกันใช้สารเสพติดและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ศกรินทร์ ไม้เนื้อ, 2551) จากการศึกษาของ ภรณ์ แก้วลี (2556) พบว่า นักเรียนอาชีวศึกษามีการดื่มแอลกอฮอล์ในระดับที่สูงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาที่รุนแรง และการศึกษาของ ทิพวัลย์ ชีระสิริ โรจน์ (2554) พบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพอาชีวศึกษา มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้น การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนอาชีวศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อเป็นข้อมูลในการทำความเข้าใจถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมให้วัยรุ่นมีความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์

ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยป้องกันไม่ให้วัยรุ่นเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับแอลกอฮอล์และสารเสพติดชนิดอื่น ถ้าวัยรุ่นมีความคิด ความมุ่งมั่น แน่วแน่หนักแน่น การได้รับข้อมูลใหม่ ๆ ที่เพียงพอต่อสถานการณ์ต่าง ๆ จะทำให้แสดงพฤติกรรมทางด้านบวก แต่ถ้าหากไม่มีความตั้งใจหรือความหนักแน่นไม่เพียงพอก็จะแสดงพฤติกรรมด้านลบออกมา ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยป้องกันไม่ให้วัยรุ่นเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับแอลกอฮอล์ จากแนวคิดทฤษฎีของ Ajzen and Fishbein (1980) กล่าวว่า ความตั้งใจเป็นกระบวนการทางความคิดที่แสดงถึงการวางแผนอย่างมีระบบและมีการแสดง

พฤติกรรมออกมา ความตั้งใจทำให้เกิดพฤติกรรมที่มุ่งมั่นทุ่มเทของบุคคล ซึ่งพฤติกรรมเกิดจากความเชื่อสามประการ คือ 1) เจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward behavior) เป็นความคิดความเชื่อทั้งเชิงบวกหรือเชิงลบของบุคคลนั้น ๆ ที่มีผลต่อความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา 2) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective norm) เป็นความคิด ความเชื่อของบุคคลที่มีต่อกลุ่มคน หรือสัญลักษณ์บางอย่างที่ชื่นชอบและยกให้เป็นต้นแบบ ถ้าวัยรุ่นรับรู้ว่ามีผลสำคัญต่อตนเอง ก็จะมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามและมีความตั้งใจมากขึ้นที่จะแสดงพฤติกรรมตามแบบนั้น ๆ 3) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavior control) เป็นการรับรู้ของบุคคล ต่อความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมให้เกิดผลดังตั้งใจ การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ครั้งนี้ มุ่งเน้นการศึกษาตัวแปรคัดสรรภายใต้แนวคิดของ Ajzen and Fishbein (1980) คือ ด้านเจตคติต่อพฤติกรรม งานวิจัยนี้ศึกษาตัวแปรเจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง งานวิจัยนี้ศึกษาตัวแปรพฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญาและอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม งานวิจัยนี้ศึกษาตัวแปรการมองโลกทางบวก ดังนี้

เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ เป็นความเข้าใจ ความคิด ความเชื่อ ของบุคคลที่มีต่อแอลกอฮอล์ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลจะไปเกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์ ซึ่งทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งนั้นในลักษณะเฉพาะตัวตามทิศทางของเจตคติที่มีอยู่ต่อสิ่งนั้น ซึ่งถ้าวัยรุ่นมีเจตคติทางลบต่อการดื่มแอลกอฮอล์ วัยรุ่นก็จะมีพฤติกรรมที่พยายามหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์และในทางตรงกันข้ามถ้าวัยรุ่นเชื่อว่า การดื่มแอลกอฮอล์จะนำผลไปสู่ทางบวก วัยรุ่นก็จะมีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ต่อไป จากการศึกษาของ อภิลักษณ์ ธรรมวิมุติ และประสพชัย พสุนนท์, 2559 พบว่า นักศึกษาที่มีเจตคติทางลบต่อการดื่มแอลกอฮอล์ จะไม่มีพฤติกรรมในการดื่มแอลกอฮอล์และพบว่า เจตคติเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาและนำไปสู่พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ ($r = .404, p < .01$)

พฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา เป็นการใช้ความคิดวิจารณ์ในการวิเคราะห์สิ่งที่สื่อนำเสนอโดยการเปิดรับสื่อ และสามารถถ่วงถ่วงแยกแยะถึงสิ่งที่ดีและไม่ดีที่แฝงมากับสื่ออย่างมีเหตุผล ด้วยความรู้ และประสบการณ์ของตนเองในการตีความ รวมทั้งสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการเปิดรับสื่อมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคมรอบข้าง (บุปผา เมฆศรีทองคำ, 2552; Center for Media Literacy, 2008) ปัจจุบันสื่อถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการโฆษณาชวนเชื่อและชักจูง เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคเลือกซื้อสินค้า มีอิทธิพลต่อการปลูกฝัง เปลี่ยนแปลงความคิด ค่านิยม และพฤติกรรมต่าง ๆ (มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย, 2554) จากการศึกษาของ พรพรรณ ศรีโสภา, ภรภัทร เสงอุดมทรัพย์, จินห์จุฑา ชัยเสนา ดาลลาส, และดวงใจ วัฒนสินธุ์

(2558) พบว่า นิสิตที่มีพฤติกรรมติดสื่ออินเทอร์เน็ต มีการรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตของตนเองเป็นพื้นที่ปลอดภัย เสมือนสังคมจำลองที่มีพื้นที่ส่วนตัวและรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตของตนเองเป็นพื้นที่ส่วนตัวที่ใหญ่ และการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมจำลองกลางอากาศ จึงทำให้สัมพันธ์ภาพและการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นน้อยลง และจากการศึกษาของ สิริภิญโญ อินทรประเสริฐ (2556) พบว่า อิทธิพลของสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมรุนแรงของเด็กและเยาวชน จากการศึกษาของ ยุพาพร ปิยะพงษ์ (2554) พบว่า สื่อลามกมีความสัมพันธ์ต่อการกระทำความผิดทางเพศของเด็กและเยาวชน โดยมักพบว่า มีความเกี่ยวข้องกับการเมาสุราและการใช้ยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญ ($r = .491, p < .01$) จากผลการศึกษาของ รัตติยา บัวสอน (2555) พบว่า การได้รับอิทธิพลจากสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ การศึกษาของ สุกร ชินะเกตุ (2553) พบว่า การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด ($r = .633, p < .01$) ดังนั้นพฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญาในวัยรุ่นจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะใช้วิจารณญาณในการใช้สื่อ รวมถึงการรับรู้ผลกระทบที่จะตามมาในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำตามสื่อโฆษณานั้น

จากการทบทวนวรรณกรรมยังไม่พบการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญากับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์โดยตรง แต่พบว่ามีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้สารเสพติด อย่างไรก็ตามพฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญาในวัยรุ่น เป็นเรื่องที่ควรสนใจให้การศึกษามากขึ้น เพราะเป็นรูปแบบและการแสดงพฤติกรรมที่สามารถปกป้องตนเองหรือสร้างประสบการณ์ให้วัยรุ่นรู้จักการวิเคราะห์ และใช้กระบวนการทางความคิดในการวิเคราะห์ถึงโทษของแอลกอฮอล์ เพื่อช่วยเสริมสร้างความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์

อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน เป็นสัมพันธ์ภาพภายในกลุ่มเพื่อนที่มีความรู้สึกที่ใกล้ชิดผูกพันระหว่างเพื่อนร่วมกลุ่มเดียวกัน คอยให้คำปรึกษาและชักชวนกันไปในทางที่ดี วัยรุ่นเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางด้านร่างกายและจิตใจที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากรวมถึงพัฒนาการทางสังคมพบว่า วัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวน้อยลงแต่จะให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนมากขึ้น (Barns, 2004) ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน มักมีพฤติกรรมลอกเลียนแบบจากกลุ่ม ซึ่งมีอิทธิพลและบทบาทต่อพัฒนาการทางสังคมและการนึกคิด (จินตนา ต้นสุวรรณนนท์ ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพชร และชญญา ลีศรีธูพ่าย, 2552) จากการศึกษาของ พรพรรณ มากบุญ (2556) พบว่า อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กับการมีทักษะทางสังคมในการเป็นแบบอย่างและชักจูงให้เกิดการกระทำพฤติกรรมต่างๆของเด็กและเยาวชนชายอย่างมีนัยสำคัญ ($r = .491, p < .01$) และการศึกษาของ Andrea, Christian, Jeroen, and William (2010) พบว่า พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นในประเทศเนเธอร์แลนด์มีความสัมพันธ์กับการคบเพื่อน นอกจากนี้จาก

การศึกษาของ ศุภร ชินะเกตุ (2553) พบว่า การคบกลุ่มเพื่อนของวัยรุ่นมีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพอาชีวศึกษา ($r = .455, p < .01$) ดังนั้น อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีแนวโน้มที่จะมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์

การมองโลกทางบวก (Optimism) เป็นความมั่นใจ ความเชื่อว่าสิ่งที่ดี ๆ จะเกิดขึ้นกับตนเองในปัจจุบันและอนาคต และเป็นคุณลักษณะที่สำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพต่อการปรับตัวและการเปลี่ยนผ่านในช่วงพัฒนาการของวัยรุ่น ซึ่งความเชื่อมั่นในทางบวกแม้เมื่อต้องเผชิญอุปสรรคหรือความยากลำบาก ผู้ที่มองโลกทางบวกจะคาดหวังและวางเป้าหมายหรือสิ่งที่ตนต้องการไว้ว่าเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ จึงมีแรงผลักดันให้บุคคลมีความตั้งใจที่จะพยายามให้ไปถึงยังเป้าหมายที่ต้องการ (วัชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์, 2556; Scheier & Carver, 1992) การมองโลกทางบวกมีความสำคัญต่อความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ เพราะเป็นคุณสมบัติที่จะทำให้บุคคลมีความคาดหวังแต่สิ่งที่ดี ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและเกิดเป็นความตั้งใจว่าจะหลีกเลี่ยงพฤติกรรมใด เพื่อป้องกันผลทางลบในอนาคต จากการศึกษาของ Majer, Jason, and Olson (2004) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมุมมองโลกทางบวก สมรรถนะในตนเองที่สามารถหยุดการใช้สารเสพติด และการมุ่งมั่นเพื่อเอาชนะใจตนเองในระยะฟื้นฟูของผู้ใช้สารเสพติด ซึ่งพบว่า ผู้ใช้สารเสพติดที่มีการมองโลกทางบวกสูง จะมีสมรรถนะในตนเองที่สามารถหยุดการใช้สารเสพติด มีการมุ่งมั่นเพื่อเอาชนะใจตนเองสูง และเสริมสร้างกระบวนการทางความคิดในการมองโลกทางบวกได้ดีขึ้น ดังนั้นการมองโลกทางบวกจึงมีความสำคัญต่อวัยรุ่นที่จะกำหนดวิธีการคิด และสามารถควบคุมตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ที่ส่งผลต่อการเลือกแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลทางบวกต่อตนเอง โดยน่าจะมีความตั้งใจหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์เมื่อคาดว่าจะการดื่มแอลกอฮอล์นั้นจะส่งผลทางลบในอนาคต

ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนอาชีวศึกษา เป็นสิ่งสำคัญทำให้เกิดพฤติกรรมความตั้งใจที่มุ่งมั่นเพื่อป้องกันไม่ให้ นักเรียนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับแอลกอฮอล์ และสารเสพติดชนิดอื่น ในปัจจุบันถึงแม้หน่วยงานด้านสาธารณสุขและด้านการศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษา มีแผนงานยุทธศาสตร์การจัดโครงการ เช่น โครงการป้องกันยาเสพติด กีฬาป้องกันยาเสพติด และโครงการ To Be Number One รวมถึงนโยบายแผนงานยุทธศาสตร์ของรัฐบาลในการเอาชนะการใช้เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในสถานศึกษามาโดยตลอด เช่น การจัดกิจกรรมด้านยาเสพติดเพื่อเข้าถึงระบบการศึกษา แต่จำนวนผู้ใช้แอลกอฮอล์ในวัยรุ่นยังมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ปี และส่งผลกระทบต่อหลาย ๆ ด้านตามมา (สวส, 2556) ดังนั้น การศึกษาถึงปัจจัยคัดสรรที่มี

ความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์จึงเป็นที่น่าสนใจ เนื่องจาก การศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การดื่มแอลกอฮอล์ (Risk factors) แต่พบการศึกษาตัวแปรปัจจัยที่ปกป้อง (Protective factors) น้อย เช่น การมองโลกทางบวก และการศึกษาถึงตัวแปรที่เหมาะสมกับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น พฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญาก็น่าสนใจ ซึ่งตัวแปรเหล่านี้มีความสำคัญที่สามารถนำมา พัฒนาในตัวนักเรียนอาชีวศึกษาให้มีเกราะป้องกันตนเองไม่ให้ดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ การศึกษา จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญสำหรับสถานศึกษาหรือหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการดูแล นักเรียนอาชีวศึกษา สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการหลีกเลี่ยงและการป้องกันการดื่ม แอลกอฮอล์เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของนักเรียนอาชีวศึกษาต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างเจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมบริโภคสื่อ ด้วยปัญญา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนและการมองโลกทางบวก กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่ม แอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษา

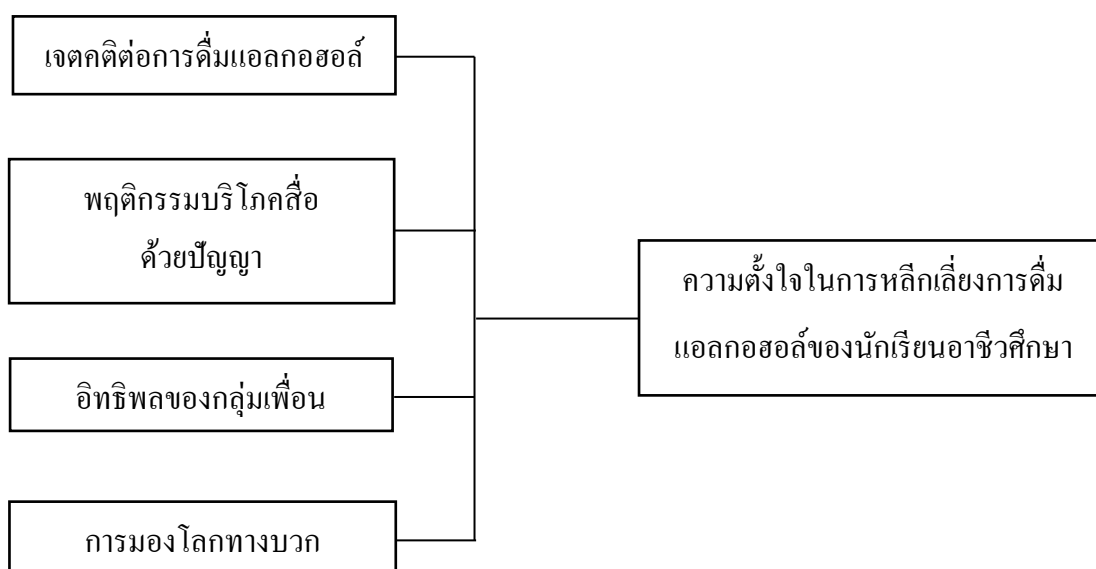
สมมติฐานของการวิจัย

เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน การมองโลกทางบวก มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์นักเรียน อาชีวศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

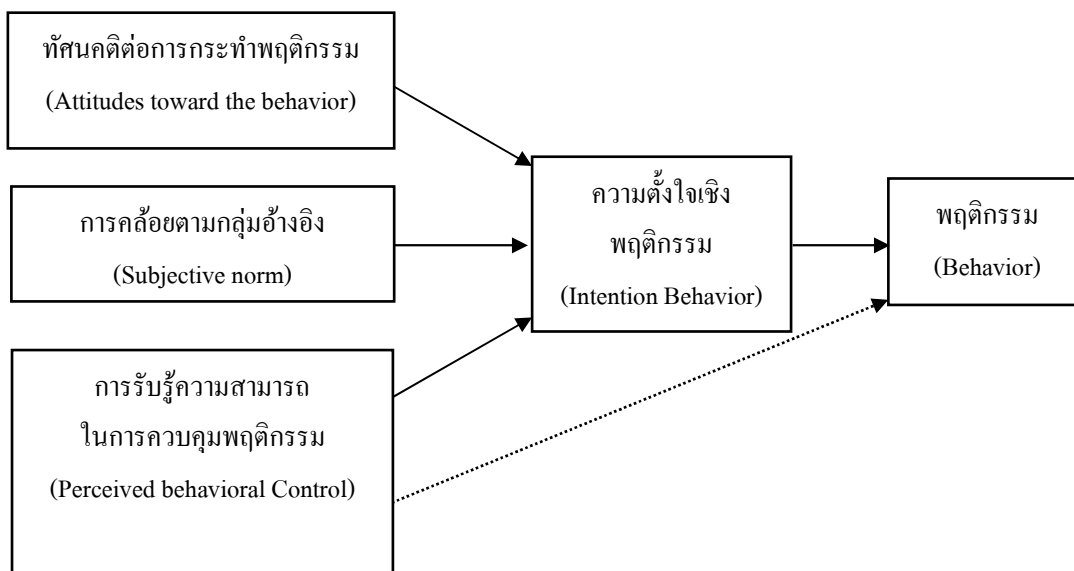
การศึกษานี้ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมที่มีการวางแผน (Theory of planned behavior) ของ Ajzen and Fishbein (1980) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงความตั้งใจ ที่มีกระบวนการทางความคิดที่แสดงถึงการวางแผนอย่างมีระบบและมีการแสดงพฤติกรรมออกมา ในงานวิจัยนี้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ใน นักเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งความตั้งใจเกิดจากความเชื่อ 3 ประการ คือ 1) เจตคติต่อพฤติกรรม เป็นความเข้าใจ ความคิด ความเชื่อ ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่มีผลต่อความตั้งใจ และการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา โดยการศึกษาครั้งนี้ศึกษาถึงเจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ 2) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เป็นความคิดเห็น ความเชื่อของบุคคลหรือกลุ่มคนหรือสัญลักษณ์

ต่าง ๆ ที่บุคคลชื่นชอบและให้เป็นต้นแบบ ถ้าวัยรุ่นรับรู้ว่ามีสิ่งนั้นมีความสำคัญต่อตนเอง ก็จะมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามและแสดงพฤติกรรมตามแบบนั้น ๆ การศึกษานี้ศึกษาถึงพฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญาและอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน 3) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม เป็น การรับรู้ของบุคคลต่อความสามารถในการควบคุมเพื่อให้เกิดพฤติกรรมดังตั้งใจ การศึกษานี้ศึกษาถึงการมองโลกทางบวก เพราะเป็นตัวแปรที่สามารถบอกถึงคุณลักษณะของความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองและความคาดหวังถึงอนาคตเชิงบวก กรอบแนวคิดการศึกษา ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

โครงสร้างพื้นฐานของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

ภาพที่ 2 โครงสร้างพื้นฐานของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (กรรณิการ์ กัณษะรักษา, 2558)

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษา ได้แก่ เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัญหา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน การมองโลกทางบวก โดยประชากรในการศึกษาคือ นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีอายุ 15-18 ปี กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2560-เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2560 ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบไปด้วย ตัวแปรต้น ได้แก่ เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัญหา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน การมองโลกทางบวก และตัวแปรตาม ได้แก่ ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง ความคิด ความเชื่อของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีต่อการดื่มแอลกอฮอล์ หรือเป็นความรู้สึกเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่นักเรียนเข้า

ไปเกี่ยวข้องกับ การดื่มแอลกอฮอล์ ประเมิน โดยแบบสอบถามเจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของ พรนภา หอมสินธุ์ (2006)

พฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา หมายถึง การปฏิบัติหรือการกระทำของนักเรียน อาชีวศึกษา ที่สะท้อนถึงการใช้ความคิดวิเคราะห์ในสิ่งที่นำเสนอ สามารถถ่วงกรองแยกแยะถึง สิ่งที่ดีและไม่ดีที่แฝงมากับสื่ออย่างมีเหตุผลและใช้ประสบการณ์ของตนเองในการรับข้อมูล ข่าวสาร โฆษณา จากสื่อมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ประเมิน โดยแบบสอบถามพฤติกรรมบริโภคสื่อ ด้วยปัญญาของ จินตนา ต้นสุวรรณนนท์ ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพชร และชญญา ลีศัตร์พ่าย (2552)

อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนอาชีวศึกษา ถึงความผูกพันกับกลุ่ม เพื่อนกลุ่มเดียวกัน คอยให้คำปรึกษาและชักนำไปทางที่ดี ประเมิน โดย แบบสอบถามอิทธิพลของ กลุ่มเพื่อนของ พรพรรณ มากบุญ (2555)

การมองโลกทางบวก หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนอาชีวศึกษา ถึงความคาดหวังเชิงบวก ต่ออนาคต การมองชีวิตอย่างมีเป้าหมาย มีความเชื่อมั่นในตนเองและใช้ชีวิตอย่างมีความหวัง ประเมิน โดยแบบสอบถามการมอง โลกทางบวก (The Life Orientation Test หรือ LOT-R) ของ สุมาลินี มธุรพจน์พงศ์ (2555) ซึ่งแปลมาจากแนวคิดของ Scheier and Carver (1994)

ความตั้งใจหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง ความคิด ความมุ่งมั่นของนักเรียน อาชีวศึกษาที่วางแผนอย่างมีระบบในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ ประเมิน โดยแบบสอบถาม ความตั้งใจหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของ ประสิทธิ์ ไกยราช (2555)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษา จังหวัดชลบุรี ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น
2. ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์
3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์
 - 3.1 เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์
 - 3.2 พฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา
 - 3.3 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน
 - 3.4 การมองโลกทางบวก

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น

1. แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น

ความหมายของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ ด้าน จึงทำให้วัยรุ่นต้องมีการปรับตัว ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และพัฒนาการ ซึ่งเป็นช่วงที่เปลี่ยนผ่านจากวัยเด็กเข้าสู่ผู้ใหญ่ (WHO, 2014) มีการแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่นไว้ 3 ช่วงอายุ คือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 12-15 ปี หมายถึงวัยรุ่นตอนต้น (Early adolescents) ผู้ที่มีอายุระหว่าง 15-18 ปี หมายถึงวัยรุ่นตอนกลาง (Middle adolescents) ผู้ที่มีอายุระหว่าง 18-21 ปี วัยรุ่นตอนปลาย (Late adolescents) วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการปรับตัวหลายด้านพร้อม ๆ กัน จึงเป็นวัยที่จะเกิดปัญหาได้มากที่สุด หากมีการปรับตัวได้สำเร็จจะช่วยให้วัยรุ่นมีพัฒนาการที่ดี ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการดำเนินชีวิตของวัยรุ่น และช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้วัยรุ่นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดี ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เพื่อช่วยป้องกันปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาทางเพศ หรือปัญหาการใช้สารเสพติด (พนม เกตุมาน, 2554) และศรีเรือน แก้วกังวาล (2556) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ระหว่างวัยเด็กสู่ผู้ใหญ่มีความอ่อนไหวสับสน หงุดหงิด ก้าวร้าว ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เนื่องจากวัยนี้มีการเปลี่ยนแปลงมีพัฒนาการที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เช่น ทั้งทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

2. พัฒนาการของวัยรุ่น

วัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากช่วงวัยเด็กเข้าสู่วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทุก ๆ ด้าน เริ่มมีการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชีวิต พัฒนาการในช่วงนี้พบว่า วัยรุ่นพยายามค้นหาความต้องการของตนว่า ต้องการสิ่งไหน เป็นช่วงที่มีพฤติกรรมเสี่ยงสูง เพราะมีการเปลี่ยนแปลงความคิดบ่อยครั้งในช่วงเวลาสั้น ๆ โดยใช้อารมณ์เป็นตัวตัดสินใจแก้ไข ปัญหา ไม่เชื่อฟังบิดามารดา สัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับวัยรุ่นเริ่มห่างกันมากขึ้น มักจะให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนมากกว่าคนในครอบครัว (กรมสุขภาพจิต, 2559) วัยรุ่นเป็นช่วงที่ต้องปรับตัว และมีพัฒนาการที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ไปอย่างรวดเร็วและซับซ้อนทั้งทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ดังนี้

2.1 พัฒนาการทางด้านร่างกาย (Physical development) วัยรุ่นเป็นระยะที่มีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว (Maturation) เพราะช่วงนี้ร่างกายจะผลิตฮอร์โมนเพศ (Sex hormone) และฮอร์โมนของการเจริญเติบโต (Growth hormone) ส่งผลให้ร่างกายมีการเปลี่ยนแปลง เพศชายจะมีไขมันน้อยกว่าเพศหญิง การเจริญเติบโตของกล้ามเนื้อเพศชายแข็งแรง วัยรุ่นเพศชายและวัยรุ่นเพศหญิงมีการเปลี่ยนแปลงทางเพศที่ต่างกันอย่างชัดเจน (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2556) เช่น วัยรุ่นชายจะเป็นหนุ่มขึ้นเสียงแตก มีหนวดเคราขึ้น และเริ่มมีฟันเปื่อย ส่วนวัยรุ่นหญิงจะมีทรวงอกขยายขึ้น มีรูปร่างมีทรวงทงสะโพกผายออก และเริ่มมีประจำเดือน (Lefrancois, 2013) การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของวัยรุ่นเป็นไปอย่างรวดเร็วส่งผลต่อการปรับตัวของวัยรุ่นในช่วงนี้ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2556)

2.2 พัฒนาการทางด้านอารมณ์ (Emotional development) วัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงอารมณ์ได้ง่าย หรือมีความรู้สึกสับสน อ่อนไหว หงุดหงิด ก้าวร้าว โดยพฤติกรรมที่แสดงออกในด้านต่าง ๆ จะมีความรุนแรงเพียงใดขึ้นอยู่กับอารมณ์ในขณะนั้น (Steinberg, 2007) ได้เปรียบเทียบวัยรุ่นไว้ว่าวัยรุ่นนั้นเปรียบเสมือนพายุแคม (Storm and stress) ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาจึงเป็นสิ่งสำคัญ และมีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านอารมณ์ และการเข้าสังคม ค่านิยม ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของวัยรุ่นอย่างมาก

2.3 พัฒนาการทางสังคม (Social development) วัยรุ่นจะเริ่มให้ความสำคัญกับบุคคลภายในครอบครัวน้อยลง มักจะเริ่มมีการแยกตัวเป็นอิสระจากครอบครัว ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง และมีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น (Owens, 2002) โดยเฉพาะสังคมกลุ่มเพื่อนซึ่งมีอิทธิพลชักจูงให้เกิดการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งในด้านบวกและทางด้านลบ (พรพรรณ มากบุญ, 2556)

การสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมเพื่อเป็นพื้นฐานมนุษยสัมพันธ์ และบุคลิกภาพที่ดี การเรียนรู้สังคมเหล่านี้จะช่วยให้วัยรุ่นหาแนวทางการดำเนินชีวิต มีสังคมสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อตนเองในอนาคต

3. ช่วงอายุของวัยรุ่น

พัฒนาการในช่วงวัยรุ่นสามารถแบ่งออกได้ 3 ช่วงอายุ คือวัยรุ่นตอนต้น วัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนกลางปลาย (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2556)

3.1 วัยรุ่นตอนต้น (Early adolescents) อายุระหว่าง 12-15 ปี วัยรุ่นช่วงนี้เริ่มมีการเปลี่ยนแปลง มีพัฒนาการและการเจริญเติบโตด้านร่างกาย มีความสูง น้ำหนักเพิ่มขึ้น เข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ทั้งเพศชายและเพศหญิง เพศชายจะมีอวัยวะขนาดใหญ่ขึ้น เสียงเริ่มเปลี่ยนเป็นเสียงห้าว เพศหญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเพศชายประมาณ 2 ปี จะเริ่มมีประจำเดือน เริ่มมีทรงอก มีสะเก็ดผิวยาวออก (Lefrancois, 2013) วัยรุ่นตอนต้นนี้จะเริ่มให้ความสำคัญกับบุคคลภายในครอบครัวน้อยลง และแยกตัวที่จะเป็นอิสระจากครอบครัว มีความเป็นตัวของตัวเองสูงขึ้น ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง (Owens, 2002) มีกลุ่มเพื่อนเข้ามามีบทบาทมากขึ้น พฤติกรรมและอารมณ์แปรปรวนอ่อนไหว หงุดหงิดง่ายซึ่งเป็นสาเหตุที่นำไปสู่การมีพฤติกรรมเสี่ยงหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

3.2 วัยรุ่นตอนกลาง (Middle Adolescents) อายุระหว่าง 15-18 ปี วัยรุ่นตอนกลางมีพัฒนาการทางร่างกาย อัตราความเจริญเติบโตจะเริ่มช้าลง เช่น ความสูงใกล้จะสิ้นสุด หรือความสูงจะเพิ่มขึ้นได้เล็กน้อย แต่น้ำหนักก็ยังคงเพิ่มขึ้นได้ต่อไป เป็นวัยที่มีความเป็นหนุ่มสาว มีความสมบูรณ์ของพัฒนาการทางเพศเต็มที่มีความพร้อมในด้านการเจริญพันธุ์ สนใจเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตา พยายามหาข้อบกพร่องของตนเองเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพและสร้างความมั่นใจให้กับตนเอง พัฒนาการทางสติปัญญา จะมีเหตุผล ความจำ มีสมาธิในการแก้ไขปัญหาได้ดีขึ้น และสามารถมีความคิดแบบนามธรรมได้ เป็นวัยที่ต้องการพึ่งพาตนเอง พัฒนาการทางด้านอารมณ์วัยรุ่นวัยนี้จะมีความรู้สึกอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา มีความเชื่อมั่นในตนเอง แต่บางครั้งก็รู้สึกเกิดอารมณ์เศร้าหุดหู่และในขณะเดียวกันมีการใช้ความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น พัฒนาการทางด้านสังคมมีกลุ่มเพื่อนเข้ามามีบทบาทมากขึ้นจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อน มีความต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน และค้นหาความเป็นตัวตนของตนเองมากที่สุด (Erikson, 1968) ดังนั้นผู้ใหญ่ควรเปิดโอกาสให้วัยรุ่นแสดงความคิดเห็น แสดงความสามารถ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3.3 วัยรุ่นตอนปลาย (Late adolescents) คือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 18-21 ปี พัฒนาการของวัยรุ่นช่วงนี้มีการเจริญเติบโตเปลี่ยนแปลงของร่างกายอย่างสมบูรณ์แบบทั้งเพศหญิงและเพศชาย ทั้งจิตใจและอารมณ์ มีการเจริญเติบโตในด้านการเจริญพันธุ์อย่างเต็มที่ มีความรู้สึกนึกคิด

เกี่ยวกับปรัชญาชีวิตเพิ่มมากขึ้น ในด้านจิตใจและอารมณ์ มีเหตุผลความรับผิดชอบตัวเองมากขึ้น ขอมรับฟังข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะต่างๆจากผู้อื่น สามารถคิดแก้ไขปัญหาที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสมและมีทักษะทางสังคมดีขึ้น และเข้าใจบทบาทของบิดา มารดา มากกว่าวัยรุ่น ช่วงกลางเพราะมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาที่จะใช้เหตุผล พิจารณาถึงความถูกต้อง และความเหมาะสมมากขึ้น (Steinberg, 2007) จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็วและมีความซับซ้อนทั้งทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ และด้านสังคม พัฒนาการของวัยรุ่นสามารถแบ่งออกได้ 3 ช่วงอายุ คือ วัยรุ่นตอนต้นอายุ 12-15 ปี วัยรุ่นตอนกลางอายุ 15-18 ปี วัยรุ่นตอนปลายอายุ 18-21 ปี วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการปรับตัวหลายด้านพร้อม ๆ กัน จึงเป็นวัยที่จะเกิดปัญหาได้มากที่สุด

4. พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น

วัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากช่วงวัยเด็กเข้าสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทุกๆด้าน เริ่มมีการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชีวิต พัฒนาการในช่วงนี้ พบว่า วัยรุ่นพยายามค้นหาความต้องการของตนเอง ต้องการสิ่งไหน เป็นช่วงวัยที่มีพฤติกรรมเสี่ยงสูงเพราะมีการเปลี่ยนแปลงความคิดบ่อยครั้งในช่วงเวลาสั้น ๆ โดยใช้อารมณ์เป็นตัวตัดสินใจแก้ไขปัญหา ไม่เชื่อฟังบิดามารดา สัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับวัยรุ่นเริ่มห่างกันมากขึ้นมักจะทำให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนมากกว่าคนในครอบครัว (กรมสุขภาพจิต, 2559) จากการทบทวนวรรณกรรมนี้ จึงกล่าวถึงพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ และผลกระทบการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น ดังนี้ การดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์มีฤทธิ์เข้าไปกระตุ้นให้เพิ่มการทำงานของสื่อประสาท (Neurotransmitter) คือ GABA Receptor ในสมองโดยเฉพาะในส่วนของ Amygdala ซึ่งเป็นส่วนที่ควบคุมความรู้สึก และอารมณ์ส่งผลทำให้เกิดการผ่อนคลาย และการเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์ (วิลโล ซินเซนส ชันวา ดันสติติย์ และมนตกานต์ ดันสติติย์, 2553) ทำให้ผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์เกิดความพอใจและอยากดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น และเมื่อดื่มแอลกอฮอล์เป็นระยะเวลาานก็จะทำให้การทำงานของ GABA Receptor ลดลง แต่มีการทำงานของ N-methyl-D-aspartate (NMDA) และ Glutamate มากขึ้นทำให้มีภาวะกระวนกระวายและกระสับกระส่าย หากไม่ได้ดื่มแอลกอฮอล์ (Naranjo & Knoke, 2001) สาเหตุของการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นส่วนใหญ่มาจาก ความอยากรู้อยากลอง การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน หรือบางรายรู้สึกลัวว่ามีปมด้อยมีปัญหาในครอบครัว มีครอบครัวที่แตกแยก ขาดความอบอุ่น ขาดแรงจูงใจ (กรมสุขภาพจิต, 2559) ในการศึกษาที่ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษา จากการศึกษาของ ทิพวัลย์ ชีรสิริโรจน์ (2554) พบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพอาชีวศึกษา มีพฤติกรรมที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่

ในระดับปานกลาง และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี มีพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดอยู่ในระดับสูง (สุกร ชินะเกตุ, 2553)

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จึงเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อในทุกมิติด้านสุขภาพ ทั้งปัญหาทางร่างกาย จิตใจอารมณ์ และสังคม ทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยงหลายประการ เช่น พฤติกรรมทางเพศ การใช้สารเสพติด รวมทั้งการมีพฤติกรรมที่รุนแรง (สุนันทิพย์ จิตสว่าง, 2553)

ด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม การดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อทางด้านร่างกาย พบว่าการดื่มแอลกอฮอล์จะไปกดระบบประสาทส่วนกลาง (Central nervous systems depressant) และการทำงานของฮิปโปแคมปัส (Hippocampus) ที่ทำหน้าที่รวบรวมความทรงจำซึ่งเป็นส่วนที่เจริญเติบโตในช่วงที่เป็นวัยรุ่น และไปกดระบบสมองส่วนหน้า (Prefrontal Cortex) ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการคิดและตัดสินใจ การเริ่มดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่ช่วงวัยรุ่น จะส่งผลกระทบต่อขนาดของสมองทำให้สมองมีขนาดเล็กกว่าคนที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ จากการศึกษาของ ภรณ์ แก้วลี (2556) พบว่านักเรียนอาชีวศึกษามีการดื่มแอลกอฮอล์ในระดับที่สูง และปัญหาที่เกิดขึ้นก็มีตั้งแต่ ไม่มีปัญหาไปจนถึงมีปัญหาหนักและมีปัญหารุนแรง เช่นเดียวกับการศึกษาของ Swahn, Simon, Hammig, and Guerrero, (2004) พบว่า วัยรุ่นที่ดื่มแอลกอฮอล์มีโอกาสเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหลังดื่ม คือการใช้ความรุนแรงทะเลาะและทำร้ายร่างกายคนอื่น ซึ่งถ้าวัยรุ่นเริ่มต้นการดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุน้อยจะทำให้วัยรุ่นมีโอกาสเสี่ยงที่จะติดแอลกอฮอล์ในอนาคต (Grant, Stinson, & Harford, 2001) และจากการศึกษาของ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (2556) พบว่า ผลของการดื่มแอลกอฮอล์ทำให้วัยรุ่นขาดสมาธิ การยั้งคิด และมีความตั้งใจเรียนลดลง ส่งผลให้การเรียนหนังสือไม่ทันและทำข้อสอบได้ไม่ดีเท่าที่ควร มีพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบของโรงเรียน รวมถึงทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้สารเสพติดอื่นๆ เช่น สูบบุหรี่ ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมาพบว่า มีการทะเลาะวิวาท ปัญหาอาชญากรรม และอุบัติเหตุบนท้องถนน (กองสุศึกษา กระทรวงสาธารณสุข, 2558)

ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์

ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยป้องกันไม่ให้วัยรุ่นเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับแอลกอฮอล์และสารเสพติดชนิดอื่น การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมที่มีการวางแผน (Theory of Planned Behavior) ซึ่งพัฒนามาตั้งแต่ปี 1980 เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคม (Social Psychology) จากแนวคิดทฤษฎีของ Ajzen and Fishbein (1980) กล่าวว่า ความตั้งใจเกิดจากความเชื่อ 3 ประการ คือ 1) เจตคติต่อพฤติกรรม เป็นการศึกษาถึงเจตคติการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นต่อการดื่มแอลกอฮอล์ ความคิด ความเชื่อเชิงบวกหรือเชิงลบของบุคคลนั้น ๆ มีผลต่อความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา

โดยการศึกษาที่ศึกษาถึงเจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ 2) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เป็นความเชื่อของบุคคลหรือกลุ่มคนที่ชื่นชอบและให้เป็นต้นแบบ ถ้าวัยรุ่นรับรู้ว่สิ่งนั้นมีความสำคัญต่อตนเอง ก็จะมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามและจะแสดงพฤติกรรมตามแบบนั้น ๆ การศึกษาที่ศึกษาถึงพฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญาและอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน 3) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม เป็นการรับรู้ของบุคคล กับความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมให้เกิดผลดังตั้งใจ งานวิจัยเรื่องนี้ศึกษาถึง การมองโลกทางบวก

1. เจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward behavior) เป็นความเชื่อและทัศนคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ ถ้าบุคคลมีเจตคติทางบวกหรือลบต่อการกระทำนั้น ๆ ก็จะเกิดความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นๆออกมาตามเจตคตินั้น ว่าเจตคติต่อพฤติกรรมเป็นปัจจัยส่วนบุคคล (Personal factors) ถ้าบุคคลมีความเชื่อว่าการกระทำพฤติกรรมใดแล้วจะได้รับผลทางบวก ก็จะมีแนวโน้มที่จะมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้นในทางตรงข้ามหากมีความเชื่อว่าการทำพฤติกรรมนั้นแล้วจะได้รับผลในทางลบ ก็จะมีแนวโน้มที่จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น และเมื่อมีเจตคติทางบวกก็จะเกิดเจตนาหรือตั้งใจ (Intention) ที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น องค์ประกอบของเจตคติโดยทั่วไปมี 3 ประการ คือ

1.1 ด้านความคิดและสติปัญญา (Cognitive component) เป็นการใช้อยู่ปัญหาและความคิดที่มีการตอบสนองต่อบุคคลที่มาจากความคิดและความเชื่อความเข้าใจ

1.2 ด้านความรู้สึกและอารมณ์ (Affective component) เป็นความรู้สึกที่บุคคลมีความสัมพันธ์ต่อสิ่งเร้าและสามารถประเมินผลต่อสิ่งเร้านั้น

1.3 ด้านพฤติกรรม (Behavior component) คือความโน้มเอียงที่บุคคลจะตอบสนองต่อสิ่งเร้าบวกกับความเชื่อ

2. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective norm)

เป็นความคิด ความเชื่อเชิงบรรทัดฐานเป็นการรับรู้ต่อความคาดหวังในพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อกลุ่มอ้างอิงหรือสัญลักษณ์บางอย่างที่ชื่นชอบและยกให้เป็นต้นแบบ ถ้าวัยรุ่นรับรู้ว่สิ่งนั้นมีความสำคัญต่อตนเอง ก็จะมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และมีความตั้งใจมากขึ้นที่จะแสดงพฤติกรรมตามแบบนั้น ๆ (Ajzen & Fishbein, 1980)

3. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavior control)

เป็นการรับรู้ของบุคคล ต่อความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมให้เกิดผลดังตั้งใจ ถ้าบุคคลรับรู้ถึงความสามารถของตนเอง ก็มีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมนั้นได้สำเร็จ และสิ่งที่ส่งเสริมของการควบคุมพฤติกรรมคือ การรับรู้ข่าวสารและการรับรู้ความยากง่ายของการกระทำพฤติกรรม (Ajzen & Fishbein, 1980)

4. ความตั้งใจเชิงพฤติกรรม (Intention behavior) คือ กระบวนการทางความคิดที่แสดงถึงการวางแผนอย่างมีระบบและมีการแสดงพฤติกรรมออกมา ความตั้งใจทำให้เกิดพฤติกรรมที่มุ่งมั่นทุ่มเทของบุคคลต่อพฤติกรรมนั้น ๆ ถ้าบุคคลที่มีความตั้งใจแน่วแน่หนักแน่น การได้รับข้อมูลใหม่ ๆ ที่เพียงพอต่อสถานการณ์ต่าง ๆ จะทำให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมทางด้านบวก แต่ถ้าหากไม่มีความตั้งใจหรือความหนักแน่นไม่เพียงพอก็จะแสดงพฤติกรรมด้านลบออกมา

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนอาชีวศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อเป็นข้อมูลในการทำความเข้าใจถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมให้วัยรุ่นมีความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ ดังนี้

1. เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์

เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ เป็นความรู้สึก หรือเป็นผลที่เกิดจากความเชื่อจากสถานการณ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องต่อการดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น และถ้าวัยรุ่นเชื่อว่าการหลีกเลี่ยงในดื่มแอลกอฮอล์ จะนำไปสู่การกระทำทางบวกวัยรุ่นก็จะมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ถ้าวัยรุ่นมีเจตคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ วัยรุ่นก็จะหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ที่จะนำไปสู่ผลการกระทำในด้านลบ (Ajzen & Fishbein, 2005) และจะมีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็น 4.85 เท่า ในผู้ที่มีทัศนคติเห็นด้วยอย่างมากต่อการดื่มแอลกอฮอล์ (วัลลภา กุณทียะ, 2557)

จากการศึกษาของ ทิพวัลย์ ชีรสิริโรจน์ (2554) ที่ศึกษาความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเจตคติที่ดีต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะมีความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มากกว่ากลุ่มที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งจะมีความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์น้อยกว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง กับความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ($r = .458, p < .01$)

จากการศึกษาของ รัตติยา บัวสอน (2555) ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีส่วนของพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับสูง ($p < .01$) จากการศึกษาของ พรนภา หอมสินธุ์ และ รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวสน์ (2552) ที่ศึกษาความเชื่อ แบบแผนการดื่มแอลกอฮอล์ในระยะต่าง ๆ ของเยาวชนไทยในเขตภาคตะวันออกเฉียง พบว่า ในระยะถัดไปที่จะดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในระยะต้นมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ ($p < .01$) จากการศึกษาวัยรุ่นในรัฐมิชิแกน ประเทศ

สหรัฐอเมริกาของ Marocoux and Shope (1997) จำนวน 3,946 คน พบว่าทัศนคติที่ดีต่อการดื่มนมแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มนมแอลกอฮอล์ และจากการศึกษาของ ประภาบุทรไตร และอุษา จันทรเยี่ยม (2558) พบว่า เจตคติต่อการดื่มนมแอลกอฮอล์สามารถทำนายความตั้งใจของนักศึกษาที่จะไม่ดื่มนมแอลกอฮอล์ได้ ดังนั้น เจตคติต่อการดื่มนมแอลกอฮอล์จึงมีความสำคัญที่จะช่วยให้วัยรุ่นมีความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มนมแอลกอฮอล์

2. พฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา

พฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญา คือ การเปิดรับสื่อการใช้ความคิดวิจารณ์ญาณในการวิเคราะห์สิ่งที่สื่อนำเสนอ โดยสามารถถ่วงถอยแยกแยะถึงในสิ่งที่ดีและไม่ดีที่แฝงมากับสื่ออย่างมีเหตุผลด้วยความรู้ (Center for Media Literacy, 2008) และประสบการณ์ของตนเองในการตีความ รวมทั้งสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการเปิดรับสื่อมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคมรอบข้าง (บุปผา เมฆศรีทองคำ, 2552) ซึ่งในปัจจุบันสื่อถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการโฆษณาชวนเชื่อและชักจูง เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคเลือกซื้อสินค้าและมีอิทธิพลต่อการปลูกฝัง เปลี่ยนแปลงความคิด ค่านิยม พฤติกรรมต่าง ๆ (มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย, 2554) โดยผู้ที่เข้าถึงสื่อมาก มีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มนมแอลกอฮอล์น้อยเป็น 2 เท่าของผู้ที่เข้าถึงสื่อน้อย (วัลลภา กุณพิยะ, 2557) เนื่องจากการโฆษณาทำให้เกิดความรู้สึกว่า การดื่มนมแอลกอฮอล์เป็นเรื่องที่ดี จึงเกิดความคล้อยตามและอยากลอง (อัญชลี เหมะญาติ, 2555)

การศึกษาของ Epstein and Botvin (2008) พบว่า วัยรุ่นไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับสื่อโฆษณาในการดื่มนมแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กันโดยตรงต่อการปฏิเสธการดื่มนมแอลกอฮอล์และสารเสพติดอื่น ๆ จากการศึกษาของ พรพรรณ ศรีโสภา และคณะ (2558) ที่ศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในนิสิต พบว่า นิสิตที่คิดอินเทอร์เน็ต มีการรับรู้ว่าคุณค่าของอินเทอร์เน็ตมีความปลอดภัย เสมือนสังคมจำลองที่มีพื้นที่ส่วนตัว โดยรู้สึกรู้ว่าตนเองเป็นคนพิเศษ เป็นผู้เชี่ยวชาญและยิ่งใหญ่ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมจำลอง จากการศึกษาของ จินตนา ต้นสุวรรณนนท์ และคณะ (2552) ที่ศึกษาพฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า สาเหตุการบริโภคพฤติกรรมการบริโภคสื่อที่ไม่เหมาะสมของนักศึกษา เกิดจากการที่นักศึกษาขาดความรู้เท่าทันสื่อ ไม่ตระหนักถึงผลกระทบของสื่อและขาดความสามารถในการควบคุมตน ($r = .527, p < .01$) นอกจากนี้ Celot, Perez, & Tornero (2009) พบว่า บุคคลในสังคมจะสามารถรู้เท่าทันสื่อได้ต้องยอมรับอาศัยทักษะในการเข้าถึง ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสร้างสรรค์และทักษะการมีส่วนร่วม รวมทั้งยังต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ เช่น ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อ ส่วนการศึกษาของ Buckingham (2003) พบว่า การบริโภคสื่ออย่างมีเหตุผล จะสามารถวิเคราะห์และใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ ควบคุมพฤติกรรมการบริโภคสื่อได้ จากการทบทวน

วรรณกรรมข้างต้นยังไม่พบการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญา กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ ถึงอย่างไรก็ตามพฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญาในวัยรุ่น เป็นเรื่องที่ควรมีการศึกษาให้มากขึ้น เพราะเป็นรูปแบบและการแสดงพฤติกรรมที่สามารถปกป้องตนเอง หรือสร้างประสบการณ์ให้วัยรุ่นรู้จักการคิดวิเคราะห์ประโยชน์และโทษของสื่อ และใช้กระบวนการทางความคิดในการคาดการณ์ถึงโทษของแอลกอฮอล์ เพื่อเสริมสร้างความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์

3. อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน เป็นสัมพันธ์ภาพภายในของกลุ่มเพื่อนที่มีความรู้สึกระหว่างเพื่อนในวัยที่ใกล้ชิดกัน คอยดูแลและให้คำปรึกษา ชักชวนกันไปในทางที่ดี และมีสัมพันธ์ภาพกับครอบครัวน้อยลง แต่จะให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนมากขึ้น (Berns, 2004) มีความต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน และมักมีพฤติกรรมลอกเลียนแบบโดยเพื่อนจะเข้ามามีบทบาทในการเป็นผู้ชักจูงในการบริโภคสื่อที่ไม่เหมาะสม ซึ่งนักศึกษาซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นพัฒนาการของคนวัยนี้ มักจะยอมทำตามเพื่อให้เกิดการยอมรับในกลุ่มเพื่อนหรือต้องการให้ตนเองเป็นจุดสนใจ ($r = .509$, $p < .01$) (จินตนา ต้นสุวรรณนนท์ และคณะ, 2552) และพบว่าปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นตอนกลางและตอนปลาย ได้แก่ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่ชักจูงให้ดื่มแอลกอฮอล์และใช้สารเสพติด (Duncan, 2006)

จากการศึกษาของ ซาติธนา บัตตลาโพธิ์ (2557) ที่ศึกษาพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในเยาวชน จำนวน 289 คน พบว่า วัยรุ่นเริ่มดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงอายุเฉลี่ย 16.7 ปี นั้นมีสาเหตุมาจากการอยากลอง อยากรู้ การมีเพื่อนสนิทดื่มแอลกอฮอล์ และการชักชวนของกลุ่มเพื่อนสูงถึงร้อยละ 82.3 จากการศึกษาของ อัญชลี เหวะญาติ (2555) ที่ศึกษาพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและแบบแผนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรีจำนวน 207 คน พบว่า นักเรียนหญิงมีพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 50.2 โดยถูกชักชวนให้ดื่มแอลกอฮอล์จากเพื่อนสนิท จากศึกษาของ Swahn et al. (2004) พบว่า วัยรุ่นกับกลุ่มเพื่อนเกิดการทะเลาะวิวาทและมีการทำร้ายร่างกาย หลังจากดื่มแอลกอฮอล์ จากการศึกษาของ Andrea et al. (2010) พบว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นในประเทศเนเธอร์แลนด์ จากการศึกษาของ พรนภา หอมสินธุ์ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ (2553) ที่ศึกษาพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 887 คนพบว่า การดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและนักเรียนอาชีวศึกษานั้นเพื่อความสนุกสนาน การเข้าสังคม และเป็นการช่วยรักษาสัมพันธ์ภาพกับ

กลุ่มเพื่อนสนิท ($p < .01$) ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่จะมีความสัมพันธ์ให้วัยรุ่นต้องมีความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์

4. การมองโลกทางบวก

การมองโลกทางบวก หมายถึง ความมั่นใจ ความเชื่อว่าจะมีสิ่งที่ดีๆเกิดขึ้นกับตนเองในปัจจุบันและอนาคต โดยเป็นคุณลักษณะที่สำคัญต่อการปรับตัวของการเปลี่ยนแปลงในช่วงพัฒนาการของวัยรุ่น ซึ่งเป็นความเชื่อมั่นในสิ่งที่ดีที่จะเกิดขึ้นในอนาคต แม้เมื่อเผชิญอุปสรรคก็จะเต็มใจฝ่าฟันให้ผ่านพ้นไปเนื่องจากมีความเชื่อว่าความสำเร็จนั้นจะรออยู่ข้างหน้า ผู้ที่มองโลกทางบวกจะกำหนดเป้าหมายหรือสิ่งที่ตนต้องการในสิ่งที่เป็นไปได้ บุคคลจะเกิดความเชื่อมั่น มีแรงผลักดันที่จะพยายามไปยังเป้าหมายที่ต้องการ (วัชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์, 2556; Scheier & Carver, 1992) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับวิถีลดความเครียด ในการเผชิญปัญหานั้น ๆ โดยตรง (Approach coping) (Solberg and Segerstrom, 2006) และสัมพันธ์กับการจัดการปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ (วัชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์, 2556) จากแนวคิดการมองโลกทางบวก (Optimism) เชื่อว่าเป็นส่วนหนึ่งของจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ การมีคุณค่าและความคาดหวัง (Expectancy-value mode) โดยเชื่อว่าการแสดงออกพฤติกรรมของมนุษย์ซึ่งมุ่งไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา และวัยรุ่นจะมีความพยายามแสดงออกตามความคาดหวัง (Expectancy) คือ ความรู้สึกถึงความมั่นใจที่จะถึงเป้าหมาย วัยรุ่นก็จะพยายามกระทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้เข้าสู่เป้าหมายนั้น ๆ ถึงแม้ต้องเผชิญสิ่งท้าทายต้องมีความพยายามเพื่อจะเป้าหมาย (Scheier and Carver, 1987)

จากการศึกษาของ วราจคณา รัชตะวรรณ (2554) ที่ศึกษาการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่นในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 พบว่า การมองโลกในแง่ดีของกลุ่มทดลองมีความแตกต่างกันโดยใช้การให้คำปรึกษาในรายกลุ่ม เพื่อพัฒนาการมองโลกในแง่ดี ($r = .590, p < .01$) ส่งผลต่อการพัฒนาการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่นที่ดีขึ้น ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนวัยรุ่นมีเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น จากการศึกษาของ Majer et al. (2004) ที่ศึกษาความสามารถในการหยุดการใช้สารเสพติด พบว่า ผู้ที่ใช้สารเสพติดที่มีการมองโลกทางบวกสูง จะสามารถหยุดการใช้สารเสพติด โดยมีการสร้างความมุ่งมั่นเพื่อเอาชนะใจตนเองและการเสริมสร้างกระบวนการทางความคิดในการมองโลกทางบวกที่ดีขึ้น ถึงอย่างไรก็ตามไม่พบการศึกษา โดยตรงระหว่างการมองโลกทางบวกและความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ แต่คาดว่า การมองโลกทางบวกจะมีผลต่อความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น เพราะจะเป็นตัวกำหนดวิถีคิดเชิงบวกที่หวังผลทางบวกในอนาคตจึงทำให้วัยรุ่นไม่ต้องการยุ่งเกี่ยวกับแอลกอฮอล์ ดังนั้นการมองโลกทางบวกจึงมีความสำคัญต่อวัยรุ่นที่จะกำหนดวิถีการคิด และสามารถควบคุมตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลทางบวกต่อตนเอง

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้น พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นกับความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมให้เกิดผลดังตั้งใจความตั้งใจเป็นกระบวนการทางความคิดที่แสดงถึงการวางแผนอย่างมีระบบและมีการแสดงพฤติกรรมออกมา ความตั้งใจเป็นพฤติกรรมที่มีความมุ่งมั่นทุ่มเทของบุคคล ซึ่งในงานวิจัยนี้มีการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนอาชีวศึกษา คือ 1) เจตคติต่อพฤติกรรม คือ การศึกษาถึงเจตคติการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นต่อการดื่มแอลกอฮอล์ ความคิด ความเชื่อเชิงบวกหรือเชิงลบของบุคคลนั้น ๆ ที่มีแนวโน้มจะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้แก่ เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ 2) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เป็นความเชื่อของบุคคลหรือกลุ่มคนที่ชื่นชอบและให้เป็นต้นแบบ ถ้าวัยรุ่นรับรู้ว่ามีสิ่งนั้นมีความสำคัญต่อตนเอง ก็จะมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามและทำตามและจะแสดงพฤติกรรมตามแบบนั้น ๆ ได้แก่ พฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญาและอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน 3) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม เป็นการรับรู้ของบุคคลต่อความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมให้เกิดผลดังตั้งใจ ได้แก่ การมองโลกทางบวก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนอาชีวศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการเข้าใจบริบทถึงปัจจัยคัดสรร ที่มีผลต่อความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ ข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญสำหรับสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแลนักเรียนอาชีวศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการหลีกเลี่ยงและการป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบพรรณนาหาความสัมพันธ์ (Descriptive correlation research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน การมองโลกทางบวก กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษาโดยมีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีอายุระหว่าง 15-18 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่วิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา พ.ศ. 2560 มีจำนวน 1,785 คน (วิทยาลัยอาชีวศึกษา จังหวัดชลบุรี, 2559)

กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักเรียนอาชีวศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2560 และอายุ 15-18 ปี จำนวน 120 คน

วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Tabachnick and Fidell (2013) โดย $N \geq 104 + m$ (เมื่อ m คือ จำนวนของตัวแปรอิสระ) ดังนั้นในการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้จึงต้องไม่น้อยกว่า 108 คนและในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 10 เพื่อทดแทนที่แบบสอบถามไม่สมบูรณ์ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 120 คน จำนวนประชากรในงานวิจัยนี้มีจำนวน 1,785 คน จากการคำนวณจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 120 คน

การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

ทำการสุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยมีขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. ทำการสุ่มเลือกห้องเรียนมาชั้นปีละ 1 ห้อง เพื่อให้ได้ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามหลักสูตรของทุกหลักสูตร (หลักสูตรคหกรรม หลักสูตรศิลปกรรม หลักสูตรการท่องเที่ยว, หลักสูตรพาณิชยกรรม) ประกอบด้วยนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1, 2, 3 ในแต่ละชั้นมีจำนวนห้องเรียนที่มีนักเรียนแตกต่างกัน จึงสุ่มห้องเรียนที่เป็นตัวแทนของแต่ละห้องของ

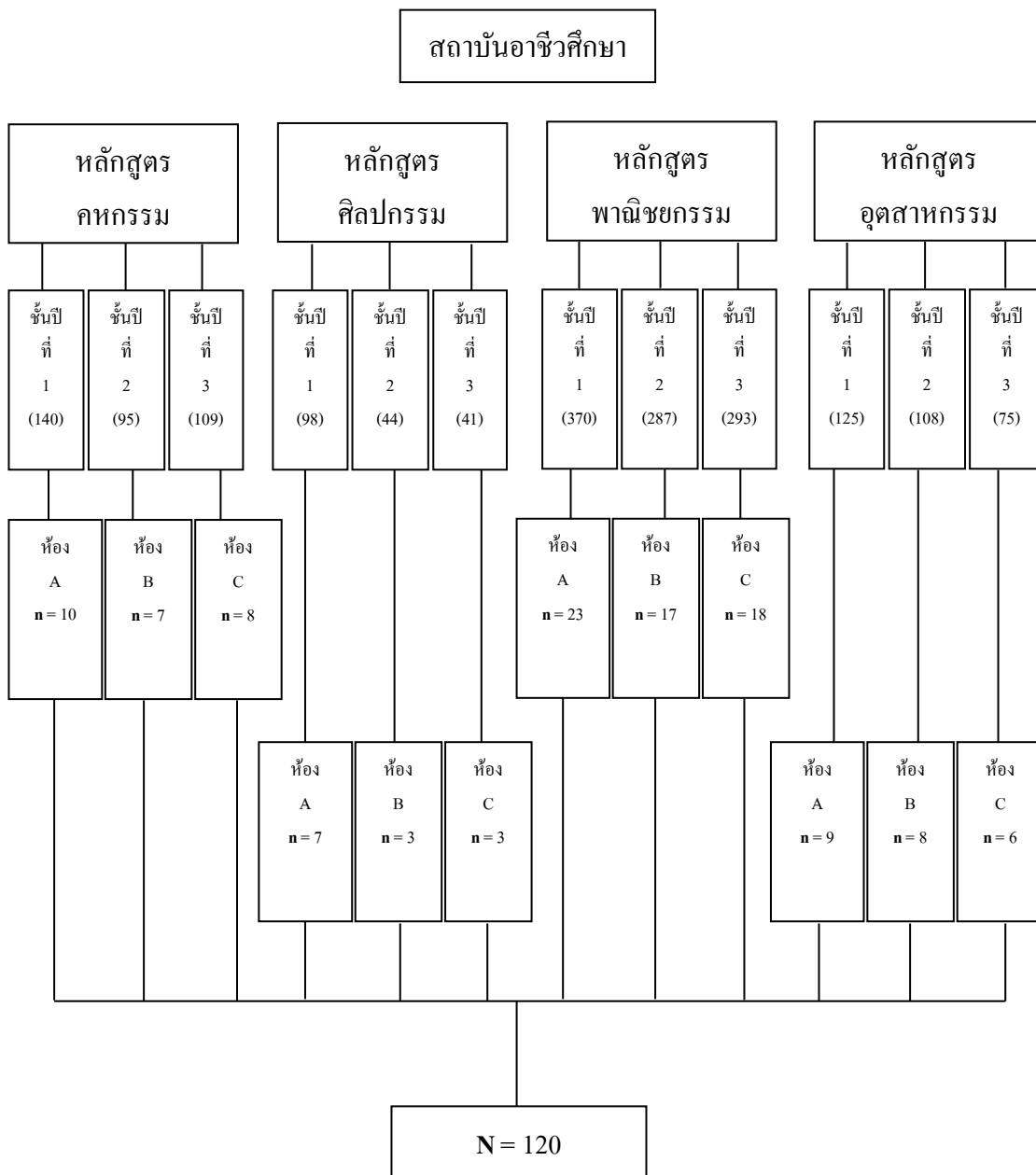
แต่ละชั้นปีทุกหลักสูตร ด้วยการสุ่มอย่างง่ายแบบไม่ใส่คืน นักเรียนทั้งหมดในห้องเรียนที่สุ่มได้ถือว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างและสุ่มเลือกห้องเรียนต่อ ๆ ไป จนกระทั่งได้จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน

2. ทำการสุ่มจากนักเรียนที่จะเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยการจับสลากรายชื่อนักเรียนแบบไม่คืนที่ จากห้องเรียนที่สุ่มได้ของนักเรียนในแต่ละห้อง ทั้ง 4 หลักสูตร เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 120 คน ตามสัดส่วนไม่น้อยกว่าจำนวนขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้

3. คำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากร เพื่อให้ได้สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนแต่ละชั้นปีทั้ง 4 หลักสูตร ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} \times \text{จำนวนนักศึกษาในแต่ละชั้นปี}}{\text{จำนวนขนาดของนักศึกษาทั้งหมด}}$$

ขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ

ตารางที่ 1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

หลักสูตร/ ระดับชั้น	จำนวนนักศึกษา ปี พ.ศ. 2559 (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
หลักสูตรคหกรรม ปี 1	140	10
หลักสูตรคหกรรม ปี 2	95	7
หลักสูตรคหกรรม ปี 3	109	8
หลักสูตรศิลปกรรม ปี 1	98	7
หลักสูตรศิลปกรรม ปี 2	44	3
หลักสูตรศิลปกรรม ปี 3	41	3
หลักสูตรพาณิชยกรรม ปี 1	370	23
หลักสูตรพาณิชยกรรม ปี 2	287	18
หลักสูตรพาณิชยกรรม ปี 3	293	18
หลักสูตรอุตสาหกรรม ปี 1	125	9
หลักสูตรอุตสาหกรรม ปี 2	108	8
หลักสูตรอุตสาหกรรม ปี 3	75	6
รวม	1,785	120

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามทั้งหมด 6 ชุดดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับแบบบันทึกและสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ 1) เพศ 2) อายุ 3) ผลการเรียน 4) ระดับการศึกษา 5) สถานภาพทางครอบครัว 6) รายได้ครอบครัว 7) ประวัติการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 7 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ซึ่งผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดย Homsin, Srisuphun, Pohl, and Tiansawad (2006) ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของ Weber (1992 อ้างถึงใน Homsin et al. 2006) แบบสอบถามเป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 25 ข้อ และได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficients) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 4 ส่วน ข้อคำถามที่เป็นทางบวก จำนวน 12 ข้อ

ได้แก่ ข้อ 2, 4, 8, 9, 10, 14, 15, 16, 20, 21, 24, 25 และข้อคำถามทางลบจำนวน 13 ข้อ ได้แก่ข้อ 1, 3, 5, 6, 7, 11, 12, 13, 17, 18, 19, 22, 23 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ลักษณะของแบบวัด

	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4	1
เห็นด้วย	3	2
ไม่เห็นด้วย	2	3
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	4

การแปลผล โดยการรวมคะแนนทุกข้อคำถาม คะแนนมากแสดงว่ามีเจตคติที่ดีต่อการดื่มแอลกอฮอล์ คะแนนน้อยแสดงว่ามีเจตคติที่ไม่ดีต่อการดื่มแอลกอฮอล์

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดย จินตนา ต้นสุวรรณนนท์ และคณะ (2552) แบบสอบถามเป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 26 และได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficients) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84 ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่ามี 5 ส่วน ข้อคำถามที่เป็นทางบวก จำนวน 14 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 4, 9, 10, 12, 14, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 และข้อคำถามทางลบ จำนวน 12 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 13, 15, 16, 17, 19 ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
เป็นประจำ	6	1
บ่อยครั้ง	5	2
บางครั้ง	4	3
น้อยครั้ง	3	4
เกือบไม่เคย	2	5
ไม่เคยเลย	1	6

การแปลผล โดยการรวมคะแนนทุกข้อคำถาม คะแนนมากแสดงว่ามีพฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญาสูง คะแนนน้อยแสดงว่าการมีพฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญาต่ำ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบสอบถามอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนของพรพรรณ มากบุญ (2555) ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficients) เท่ากับ .76 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 19 ข้อ เป็นข้อคำถามเชิงบวก 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 18 และข้อคำถามเชิงลบ 9 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19 ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ส่วน (Rating scale) ดังนี้

- 1 น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบน้อยที่สุด
- 2 น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบน้อย
- 3 ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบปานกลาง
- 4 มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบมาก
- 5 มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบมากที่สุด
- เกณฑ์การให้คะแนน

- ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง การได้รับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน
อยู่ในเกณฑ์น้อยมาก
- ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง การได้รับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน
อยู่ในเกณฑ์น้อย
- ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง การได้รับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน
อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
- ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง การได้รับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน
อยู่ในเกณฑ์มาก
- ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50-5.49 หมายถึง การได้รับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน
อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด

การแปลผล โดยการรวมคะแนนทุกข้อคำถาม คะแนนมากแสดงว่าการได้รับอิทธิพล
ของกลุ่มเพื่อนสูง คะแนนน้อยแสดงว่าการได้รับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนต่ำ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามการมองโลกในทางบวก (The life orientation test หรือ LOT-R)
ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามการมองโลกในทางบวก (The life orientation test หรือ LOT-R) ของ สุมาลีนิ
มธรรพจน์พงศ์ (2555) ซึ่งพัฒนาตามแนวคิดของ Scheier and Carver (1994) ได้ค่าสัมประสิทธิ์
อัลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficients) เท่ากับ .83 ประกอบด้วยข้อคำถาม 16 ข้อ ลักษณะ
ของคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 4 ส่วนตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ข้อคำถามที่
เป็นทางบวกจำนวน 9 ข้อ ได้แก่ข้อ 1, 3, 5, 6, 8, 9, 12, 13, 16 และข้อคำถามทางลบจำนวน 7 ข้อ
ได้แก่ข้อ 2, 4, 7, 10, 11, 14, 15 เกณฑ์การให้คะแนน

	คะแนน	ความหมาย
ไม่มีเลย	1	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกของวัยรุ่น
น้อย	2	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของวัยรุ่นเพียงเล็กน้อย
ปานกลาง	3	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของวัยรุ่นปานกลาง
มาก	4	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของวัยรุ่นมาก

การแปลผล โดยการรวมคะแนนทุกข้อคำถาม คะแนนมากแสดงว่าการมองโลกทางบวกสูง คะแนนน้อยแสดงว่าการมองโลกทางบวกต่ำ

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามความตั้งใจต่อการหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความตั้งใจต่อการหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของ ประสิทธิ์ ไกยราช (2555) ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficients) เท่ากับ .78 ข้อคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ที่มีผลการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 5 ข้อ ลักษณะการให้คะแนนแบ่งตามมาตราส่วนประมาณค่ามี ดังนี้

	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
ไม่ตั้งใจเลย	1 คะแนน	5 คะแนน
ไม่ตั้งใจว่าทำได้	2 คะแนน	4 คะแนน
ไม่แน่ใจว่าจะทำได้	3 คะแนน	3 คะแนน
ตั้งใจว่าทำได้	4 คะแนน	2 คะแนน
ตั้งใจมากกว่าทำได้	5 คะแนน	1 คะแนน

การแปลผล โดยการรวมคะแนนทุกข้อคำถาม คะแนนมากแสดงว่ามีความตั้งใจต่อการหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในเกณฑ์สูง คะแนนน้อยแสดงว่าความตั้งใจต่อการหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในเกณฑ์ต่ำ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การหาค่าความตรง (Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาศึกษาในการวิจัย โดยไม่มีการตัดแปลงเนื้อหาของแบบสอบถามใด ๆ และแบบวัดเหล่านี้ได้เคยมีการนำไปใช้ศึกษาในนักเรียนวัยรุ่นดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัยไม่ดำเนินการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาแบบวัด

การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัย (Reliability)

ผู้วิจัยทำการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแบบสอบถามเจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ แบบสอบถามพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การมีอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน แบบสอบถามการมองโลกทางบวก แบบสอบถามความตั้งใจกับการหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไปดำเนินการตรวจสอบหาความเชื่อมั่น โดยนำไปใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาคำนวณค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficients) ได้ผลดังนี้ แบบสอบถามเจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ได้ค่าความเชื่อมั่น .86 แบบสอบถามพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ได้ค่าความเชื่อมั่น .84 แบบสอบถามอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนได้ค่าความเชื่อมั่น .76 แบบสอบถามการมองโลกทางบวกได้ค่าความเชื่อมั่น .83 กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษาได้ค่าความเชื่อมั่น .78

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยนำเสนอเค้าโครงวิจัยต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมของมหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อพิจารณา หลังจากผ่านการรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมจาก คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา แล้ว ผู้วิจัยนำเสนอเค้าโครงร่างวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือการวิจัยเสนอต่อผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษา เพื่อขออนุมัติในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยกล่าว แนะนำตัว พร้อมทั้งชี้แจงการวิจัยให้กลุ่มทราบ ซึ่งการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้จะไม่มีผลใด ๆ ทั้งสิ้น เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างบางส่วนเป็นเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และผู้วิจัยได้ทำเอกสารขออนุญาตโดยการเซ็นยินยอมจากผู้ปกครองข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะถูกปกปิดเป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยหรือระบุเป็นตัวบุคคล ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยนำเสนอในทางวิชาการเป็นภาพรวม ข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลายหลังจากการวิจัยเสร็จสิ้น และได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานเรียบร้อยแล้ว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยดำเนินการศึกษาข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. หลังจากผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำหนังสือจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เสนอต่อผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย และพร้อมทั้งขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี
3. เมื่อได้รับการอนุมัติจากผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี แล้ว ผู้วิจัยดำเนินการประสานงานกับอาจารย์ประจำชั้นของแต่ละห้องในวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี โดยไม่มีการรบกวนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจ้งวัตถุประสงค์ ชี้แจงรายละเอียดการวิจัย นัดหมายวัน เวลา สถานที่เก็บข้อมูล และขอความ

ร่วมมือจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งแจกใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยให้แก่นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 1 ใบ และฝากไปให้ผู้ปกครอง 1 ใบ (สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่า 18 ปี) เพื่อขอความยินยอมในการให้ข้อมูลตามความสมัครใจ ล่วงหน้า 1 สัปดาห์ ก่อนวันเก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาจารย์ประจำชั้นเป็นผู้รวบรวมใบยินยอมดังกล่าว

4. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละวัน ตามเวลาที่นัดหมายของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน โดยในวันที่เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนัดหมายกับอาจารย์ประจำชั้น เพื่อจัดสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการเก็บข้อมูล และเป็นส่วนตัว โดยจัดให้นั่งห่างกันพอควรที่จะทำให้ไม่สามารถมองเห็นคำตอบของผู้อื่นได้ หลังจากนั้นผู้วิจัยเข้าพบนักเรียนที่ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างและยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ที่ห้องประชุมวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่ได้จัดเตรียมไว้ แนะนำตัว พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย และชี้แจงสิทธิในการเข้าร่วมการวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และรายละเอียดการวิจัยซ้ำอีกครั้งหนึ่ง โดยการเก็บข้อมูลแบ่งกันเป็นห้อง ๆ เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมเข้าร่วมการวิจัยในการตอบแบบสอบถามแล้วจึงให้ลงลายมือชื่อไว้เพื่อเป็นหลักฐานในใบยินยอมและในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่า 18 ปี ที่ได้รับการเซ็นใบยินยอมจากผู้ปกครอง

5. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 20-30 นาที หลังจากกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พร้อมทั้งขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

6. เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครบ 120 คน จะนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้วิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน การมองโลกทางบวก กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment

Correlation Coefficient) โดยมีเกณฑ์การประเมินระดับความสัมพันธ์ (บุญใจ ศรีสถิตยัณราทร, 2553) ดังนี้

ค่า $r =$	ระดับความสัมพันธ์
$+/- = .70 - 1.00$	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
$+/- = .30 - .69$	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
$+/- = .01 - .29$	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
$+/- = .00$	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

r มีค่าบวก หมายถึง ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทางเดียวกัน ถ้า r มีค่าลบ ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้าม

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หาความสัมพันธ์ (Descriptive correlation research) ถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษา ได้แก่ เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และการมองโลกทางบวก กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีอายุระหว่าง 15-18 ปี กำลังศึกษาอยู่วิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา พ.ศ. 2560 โดยผู้วิจัยได้ทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติหาความสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson correlation) พบว่า ข้อมูลตัวแปรที่ศึกษาทุกตัวเป็นลักษณะข้อมูลต่อเนื่อง (Continuous data) และมีการกระจายแบบโค้งปกติ (Normality) จึงได้นำข้อมูลวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์

ส่วนที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 60.8 รองลงมาเป็นเพศชายร้อยละ 39.2 มีอายุเฉลี่ย 16.38 ปี ($SD = .94$) ศึกษาหลักสูตรพาณิชยกรรม คหกรรม อุตสาหกรรม และศิลปกรรม (ร้อยละ 49.2, 20.8, 19.2, 10.8 ตามลำดับ) อยู่ในระดับประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 จำนวนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 40.8, 30.0 และ 29.2 ตามลำดับ) ค่าเฉลี่ยของผลการศึกษา (GPA) เกเรดเฉลี่ย 3.00 ($SD = .58$) สถานที่พักอาศัยส่วนมาก อาศัยอยู่กับบิดามารดา (ร้อยละ 58.3) รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน 21,343 (ร้อยละ 30.8) ประวัติการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เคยดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 51.7) และไม่เคยดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 48.3) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนอาชีวศึกษา จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (n = 120)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	47	39.2
หญิง	73	60.8
อายุ (ปี) (M = 16.38, SD = .94)		
15 ปี	21	17.5
16 ปี	50	41.7
17 ปี	31	25.8
18 ปี	18	15.0
หลักสูตร		
คหกรรม	25	20.8
ศิลปกรรม	13	10.8
พาณิชยกรรม	59	49.2
อุตสาหกรรม	23	19.2
ระดับการศึกษา		
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1	49	40.8
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2	36	30.0
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3	35	29.2
ผลการเรียนที่ผ่านมา (M = 3.00, SD = .57, rang = 2.01-3.99)		
2.00-2.50	38	28.43
2.51-3.00	11	8.90
3.01-3.50	51	42.30
3.51-4.00	20	20.37
สถานที่พักอาศัย		
อยู่ร่วมกับบิดา มารดา	70	53.3
อยู่ร่วมกับบิดา	15	12.5
อยู่ร่วมกับมารดา	17	14.2

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อื่น ๆ (เช่น อาศัยอยู่กับญาติ, หอพัก)	18	15.0
รายได้เฉลี่ยของครอบครัว ($M = 21,343$, $SD = 12,684$, $\text{rang} = 5,000-46,000$)		
มากกว่า 5,000-10,000 บาท	37	31.0
มากกว่า 10,001-12,000 บาท	31	25.8
มากกว่า 20,001-30,000 บาท	21	17.5
มากกว่า 30,001 บาท ขึ้นไป	31	25.7
ประวัติการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
เคย	62	51.7
ไม่เคย	58	48.3

ส่วนที่ 2 ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์

ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย $\bar{X} = 21.47$ ($SD = 4.29$) จากการแบ่งระดับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในเกณฑ์สูง เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อคำถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกัน ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่มีความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ ($n = 120$)

ข้อความ	\bar{X}	SD
1. หากเพื่อสนิทของฉันชวนดื่มแอลกอฮอล์ฉันตั้งใจจะไม่ดื่มถึงแม้เพื่อนจะไม่พอใจ	4.33	.873
2. เมื่ออยู่ในงานเลี้ยงฉลองฉันตั้งใจจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์	4.13	.961
3. ฉันตั้งใจจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์แม้ว่าเพื่อหรือใครจะล้อเลียนว่าไม่ใช่ลูกชาย	4.23	.837
4. ฉันตั้งใจจะดื่มแอลกอฮอล์เพื่อแสดงความดีใจจากความสนใจจากเพศตรงข้ามหรือผู้อื่น	4.49	.733
5. ฉันตั้งใจที่จะไม่ดื่มแอลกอฮอล์ภายใน 6 เดือนข้างหน้า	4.32	.892
คะแนนรวม	21.50	4.296

ส่วนที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์มีคะแนน $\bar{X} = 88.04$ ($SD = 3.47$) พฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญามีคะแนน $\bar{X} = 112.62$ ($SD = 12.96$) อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีคะแนน $\bar{X} = 78.46$ ($SD = 6.48$) และการมองโลกทางบวกมีคะแนน $\bar{X} = 61.78$ ($SD = 6.13$) ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ $\bar{X} = 21.50$ ($SD = 4.29$) ดังแสดงไว้ใน ตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวแปรที่ศึกษา ($n = 120$)

ตัวแปร	Range		\bar{X}	SD
	Possible	Actual		
เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์	25-100	80-98	88.04	3.47
พฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา	26-156	84-137	112.62	12.96
อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน	19-95	67-94	78.46	6.48
การมองโลกทางบวก	16-80	46-60	61.78	6.13
ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์	5-25	15-20	21.50	4.29

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษากับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษา ได้แก่ เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และการมองโลกทางบวก กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ โดยทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติหาความสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson correlation) พบว่า ข้อมูลตัวแปรที่ศึกษาทุกตัวเป็นลักษณะข้อมูลต่อเนื่อง (Continuous data) และมีการกระจายแบบโค้งปกติ (Normality) ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .363$, $p < .001$) พฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .240$, $p < .01$) เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ และการมองโลกทางบวก ไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์
ของกลุ่มตัวอย่าง ($n = 120$)

ตัวแปร	1	2	3	4	5
อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน	1.000				
การมองโลกทางบวก	.383**	1.000			
พฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	.489**	.292*	1.000		
เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์	.146	.244*	.018	1.000	
ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์	.363**	.072	.240*	.036	1.000

* $p < .01$, ** $p < 0.001$

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการหาความสัมพันธ์ (Descriptive correlation research) ถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษาได้แก่ เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และการมองโลกทางบวก กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีอายุระหว่าง 15-18 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2560 มีจำนวนทั้งหมด 120 ราย คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนพฤษภาคม-เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2560 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามเจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ แบบสอบถามพฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา แบบสอบถามอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน แบบสอบถามการมองโลกทางบวก และแบบสอบถามความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค เท่ากับ .86, .84, .76, .83, และ .78 ตามลำดับและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation Coefficient) ผลวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 60.8 เพศชายร้อยละ 39.2 มีอายุเฉลี่ย 16.38 ปี (SD = .94) ศึกษาหลักสูตรพาณิชยกรรม คหกรรม อุตสาหกรรม และศิลปกรรม (ร้อยละ 49.2, 20.8, 19.2, 10.8 ตามลำดับ) อยู่ระดับประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 จำนวนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 40.8, 30.0 และ 29.2 ตามลำดับ) ได้เกรดเฉลี่ย 3.00 (SD = .58) สถานที่พักอาศัยส่วนมากอาศัยอยู่กับบิดามารดา (ร้อยละ 58.3) รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน 21,343 (ร้อยละ 30.8) ประวัติการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เคยดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 51.7) และไม่เคยดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 48.3)

2. ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย $\bar{X} = 21.50$ (SD = 4.29) ซึ่งจัดอยู่ในเกณฑ์สูง เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์มีคะแนน $\bar{X} = 88.04$ (SD = 3.47) พฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา มีคะแนน $\bar{X} = 112.62$ (SD = 12.96) อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีคะแนน $\bar{X} = 78.46$ (SD = 6.48) และการมองโลกทางบวกมีคะแนน $\bar{X} = 61.78$ (SD = 6.13)

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษากับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับความตั้งใจ

ในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .363, p < .001$) พฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .240, p < .01$) เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์และการมองโลกทางบวกไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษา

ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง มีคะแนนความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในเกณฑ์สูง โดยมีค่าเฉลี่ย 21.50 ($SD = 4.29$) ซึ่งอธิบายได้ว่าหน่วยงานด้านสาธารณสุขและด้านการศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาทุกภาคส่วนได้เล็งเห็นความสำคัญของแผนงานยุทธศาสตร์การป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มนักเรียนนักศึกษา และได้จัดกิจกรรม ได้แก่ โครงการการป้องกันยาเสพติด กีฬาป้องกันยาเสพติด โครงการ To Be Number One และโครงการรณรงค์ปลอดแอลกอฮอล์ เป็นต้น จึงทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ที่เพิ่มขึ้น และส่งผลให้มีพฤติกรรมที่จะหลีกเลี่ยง เช่น การเลือกคบกลุ่มเพื่อน รวมถึงนโยบายแผนงานยุทธศาสตร์ของรัฐบาลในการเอาชนะการใช้เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในสถานศึกษามาโดยตลอด มีการจัดกิจกรรมเพื่อเข้าถึงระบบการศึกษา ทำให้นักเรียนเกิดความตระหนักในเรื่องการดื่มแอลกอฮอล์ จากนโยบายต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นจึงอาจส่งผลให้นักเรียนอาชีวศึกษามีความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในเกณฑ์สูง สอดคล้องกับการศึกษาของ Komro et al. (2001) ซึ่งได้ดำเนินงาน โครงการรณรงค์การไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศเนเธอร์แลนด์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีการดื่มแอลกอฮอล์ลดลง และการศึกษาของ เอกชัย กันธะวงศ์ (2558) พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงใหม่ ที่เข้าร่วมโครงการป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์จัดโดยโรงเรียนส่งผลให้มีระดับคะแนนความตั้งใจในการไม่ดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น ซึ่งผลจากการศึกษาที่พบว่า ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์สูง สอดคล้องกับการศึกษาของ ประสิทธิ์ ไกยราช (2555) พบว่า วัยรุ่นตอนต้นเพศชายมีคะแนนความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับสูง และผลการวิจัยข้างเคียงของ สุกร ชินะเกตุ (2553) ที่พบว่าพฤติกรรมป้องกันการยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษา

2.1 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .363, p < .001$) สามารถอธิบายได้ว่าช่วงพัฒนาการของวัยรุ่น กลุ่มเพื่อนมีความสำคัญมาก เพราะวัยรุ่นเริ่มห่างจากครอบครัวและต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน กลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางสังคมและการปรับตัวเป็นอย่างมาก (จินตนา ต้นสุวรรณนนท์ และคณะ, 2552) อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่ดีจะเป็นตัวแบบพฤติกรรมด้านบวก ซึ่งมีอิทธิพลในการชักจูงให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม ให้คำแนะนำและชักชวนให้ทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ (พรพรรณ มากบุญ, 2555) ดังนั้น ถ้าวัยรุ่นคบเพื่อนที่ดื่มแอลกอฮอล์ก็มีแนวโน้มที่จะดื่มแอลกอฮอล์ด้วย แต่ถ้าคบกับกลุ่มเพื่อนที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ก็จะชักชวนและห้ามปรามไม่ให้เพื่อนในกลุ่มดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้น อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลอย่างมากกับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ สอดคล้องกับการศึกษาของ ทิพวัลย์ ชีรสิริโรจน์ (2554) พบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงคือกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความตั้งใจที่จะไม่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กับและการศึกษาข้างเคียงของ สายสุดา สุขแสง (2558) พบว่า การมีสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนที่ดีสามารถลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสงขลา นอกจากนี้การศึกษา ของศุภร ชินะเกตุ (2553) พบว่า การคบเพื่อนส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี

2.2 พฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญา เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษา ($r = .240, p < .01$) จึงจัดว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ความสนใจเพราะการเสพสื่อที่ไม่สร้างสรรค์ หรือการเสพติดสื่อสังคมออนไลน์ และสื่ออื่น ๆ เช่น โทรศัพท์ วิทยุกระจายเสียง มีผลกระทบต่อวัยรุ่นในหลายด้าน เช่น ด้านจิตใจ ด้านการศึกษา ด้านมนุษยสัมพันธ์กับคนรอบข้าง ด้านการตัดสินใจ ด้านการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ จนมีผลกระทบต่อการเรียนรู้รวมทั้งมีพฤติกรรมแยกตัว เกิดปัญหาด้านการเข้าสังคมจนอาจนำไปสู่การเกิดภาวะซึมเศร้า (มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย, 2554) และการศึกษาของ เสาวภาคย์ แผลมเพชร (2559) ที่ศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงได้รับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในด้านอารมณ์ สังคม และด้านการเรียน ดังนั้น ถ้าวัยรุ่นมีพฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญาที่ดีจะทำให้วัยรุ่นใช้ความคิดวิจารณ์ในการวิเคราะห์สิ่งที่สื่อนำเสนอ โดยสามารถถ่วงกรองแยกแยะถึงในสิ่งที่ดีและไม่ดีที่ที่แฝงมากับสื่ออย่างมีเหตุผล

(Center for Media Literacy, 2008) รวมทั้งสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการเปิดรับสื่อมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคมรอบข้าง (บุปผา เมฆศรีทองคำ, 2552) จนเกิดเป็นพฤติกรรมหลักเคียงพฤติกรรมเลี้ยงต่าง ๆ เช่น การดื่มแอลกอฮอล์ สอดคล้องกับการศึกษาของ Epstein and Botvin (2008) พบว่า วัยรุ่นที่ไม่เห็นด้วยกับสื่อโฆษณาในเรื่องแอลกอฮอล์ มีผลโดยตรงต่อการไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ในสองปีต่อมา โดยการมีทักษะการปฏิเสธเป็นตัวแปรกลางของความสัมพันธ์นี้ จากการศึกษาสะท้อนถึงการบริโภคสื่อด้วยการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมต่อความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษา

3.1 เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ ไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษา จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 88.04$, $SD = 3.47$) ซึ่งแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีเจตคติที่ดีต่อการดื่มแอลกอฮอล์ รับรู้ว่าการดื่มแอลกอฮอล์ไม่ใช่เรื่องผิดแปลก จึงไม่ได้เห็นความสำคัญของการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ ผลการศึกษาจึงทำให้ไม่สามารถทำนายความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วัลลภา กุณทัษะ (2557) พบว่า กลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาชาย จังหวัดชัยนาท มีเจตคติเห็นด้วยเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ ถึงร้อยละ 87.3 และกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยน้อยต่อการดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 58.6 และการศึกษาของ มัชฌนา ขอนดอก, พรนภา หอมสินธุ์ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยวงศ์. (2554) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า นักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนต้นของกลุ่มตัวอย่างมีเจตคติเห็นด้วยต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 1.94 เท่า ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นด้วยต่อการดื่มแอลกอฮอล์

3.2 การมองโลกทางบวก ไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษา จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า การมองโลกทางบวกอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 61.78$, $SD = 6.13$) ซึ่งแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างยังมีการพัฒนาเรื่องการมองโลกทางบวกที่ประกอบด้วย ความคาดหวังอนาคตเชิงบวก ความหวัง และการเชื่อมั่นในสมรรถนะของตนเอง แต่ผลการศึกษาไม่สามารถทำนายความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ได้ สามารถอธิบายได้ว่า การมองโลกทางบวกเป็นลักษณะที่พัฒนามาตั้งแต่วัยต้นของชีวิต ต้องอาศัยเวลาและกระบวนการหล่อหลอม กล่อมเกลา เรียนรู้ พัฒนาและปรับมุมมอง (Scheier and Carver, 1994) แต่วัยรุ่นเป็นวัยที่ยังพัฒนาและเรียนรู้ตลอดเวลา มีความลึกลับสงสัย ลองผิดลองถูก ใฝ่ต่อการรับรู้

จากสิ่งภายนอกและแปรเปลี่ยนตลอดเวลา ดังนั้น การมองโลกทางบวกของนักเรียนอาชีวศึกษาจึงยังไม่เข้มแข็งพอที่จะมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ได้

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. พยาบาลและบุคลากรด้านสุขภาพ สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ คือ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนและพฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญา มาเป็นแนวทางการพัฒนากิจกรรมหรือ โปรแกรมเพื่อพัฒนาการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น

2. พยาบาลที่ปฏิบัติงานในชุมชน นำผลการวิจัยที่ได้นำเสนอต่อหน่วยงาน เพื่อกำหนดนโยบายการดูแลและพัฒนาวัยรุ่นในชุมชนเกี่ยวกับการส่งเสริมความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ โดยร่วมมือกันทุกภาคส่วน เช่น ครอบครัว โรงเรียน วิทยาลัย และชุมชน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาถึงปัจจัยปกป้องอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ เช่น การสนับสนุนทางสังคมหรือความแข็งแกร่งในชีวิต เป็นต้น เพื่อศึกษาความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นปัจจัยที่สามารถนำมาพัฒนาสมรรถนะในวัยรุ่นได้

2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อเปรียบเทียบความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไปกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาหรือวิทยาลัยเทคนิค

บรรณานุกรม

- กรณีการ์ กัณษะรักษา. (2558). ทฤษฎีพฤติกรรมที่มีการวางแผนกับการส่งเสริมการเลี้ยงลูก
ด้วยนมแม่. วารสารคณะพยาบาลศาสตรมหาวิทาลัยเชียงใหม่, 40(2), 173.
- กรมสุขภาพจิต. (2559). ความสัมพันธ์ในครอบครัว. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- กองสุศึกษา กระทรวงสาธารณสุข. (2558). กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. นนทบุรี:
กระทรวงสาธารณสุข.
- จุฬาลักษณ์ บารมี. (2555). สถิติเพื่อการวิจัยทางสุขภาพและการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม
SPSS (พิมพ์ครั้งที่ 2). ชลบุรี: บางแสนการพิมพ์.
- จินตนา ต้นสุวรรณนนท์ ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพ็ชร และ ชัญญา ลีศัทรุพ่าย. (2552). ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
กับพฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขต
กรุงเทพมหานคร. วารสารพฤติกรรมศาสตร์. 16(1), 1-14.
- ชาติธนา ปัตตลาโพธิ์. (2557). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณมากของ
เยาวชนในเขตตำบลวังแสง อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม. วารสารวิจัยและพัฒนา
ระบบสุขภาพ, 7(1), 72-84.
- ช่อแก้ว ร่มสุข. (2555). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ
วัยรุ่น. วารสารการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. 5(1), 50-58.
- ทิพวัลย์ ชีรศิริโรจน์. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- พนม เกตุมาน. (2554). จิตเวชเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล.
- พรพรรณ มากบุญ. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะทางสังคมของเด็กและเยาวชนชายในศูนย์
ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขตราชบุรี. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,
24(4), 114-125.
- พรพรรณ ศรีโสภา, ภรภัทร เสงอุดมทรัพย์, จินห์จุฑา ชัยเสนา ดาลลาส และดวงใจ วัฒนสินธุ์.
(2558). ประสพการณ์การใช้อินเทอร์เน็ตในนิสิตที่มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต,
วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช,
คณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พรนภา หอมสินธุ์ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์. (2553). ความเชื่อ แบบแผนการค้ำและปัจจัยทำนาย การค้ำแอลกอฮอล์ของเยาวชนไทยในเขตภาคตะวันออก. วารสารสาธารณสุข มหาวิทยาลัยบูรพา, 9(2), 28-29.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุงใหม่) (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญใจ ศรีสถิตยัณรากร. (2553). ระเบียบวิธีวิจัยทางพยาบาลศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : ยูแอนด์ไออินเตอร์มีเดีย.
- ประภา ยุทธไตร และอุษา จันทรย์แย้ม. (2558). ปัจจัยทำนายความตั้งใจไม่ค้ำสุราของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งทางภาคใต้ของประเทศไทย. วารสารสาธารณสุขศาสตร์, 45(2), 171-183.
- ประสิทธิ์ ไกยราช. (2555). ผลของโปรแกรมการสร้างแรงจูงใจต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง และ ความคาดหวังในการหลีกเลี่ยงการค้ำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นชายตอนต้น. วารสารพยาบาลสาธารณสุข, 26(1), 1-18.
- บุบผา เมฆศรีทองคำ. (2552). สภาพการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชนไทยตามช่วง พัฒนาการแห่งวัย, วารสารนิเทศศาสตร์, 1(1), 131-149.
- ภรณ์ แก้วลี. (2556). การปกป้องของครอบครัว ในนักศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพเด็ก, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มัทนา ขนดอก พรนภา หอมสินธุ์ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยวงศ์. (2554). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการค้ำแอลกอฮอล์ในระยะแรกของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสารสาธารณสุข มหาวิทยาลัยบูรพา, 7(1), 13-18.
- มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย. (2554). เด็กไอทีรู้ทัน พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์. กรุงเทพฯ: บริษัท เอเชียแปซิฟิกคอฟเฟอเซ็ท.
- ยุพาพร ปิวะพงษ์. (2554). อิทธิพลของสื่อลามกที่มีผลต่อการกระทำผิดทางเพศของเด็กและเยาวชน ศึกษาเฉพาะกรณี : ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล. วารสารวิทยบริการ, 22(3), 13-29.
- รัตติยา บัวสอน. (2555). พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในกรุงเทพฯ. ราชบัณฑิตยบาลสาร, 18(3), 259-271.

- วัชรารักษ์ บุญญศิริวัฒน์. (2556). Optimism and it is publishing on Chulapedia,
วารสารคณะจิตวิทยา, 7(1), 27-42.
- วัลลภา คุณทัชยะ. (2557). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน
นักเรียนอาชีวศึกษาชาย จังหวัดชัยนาท. วารสารการพยาบาลและการศึกษา, 8(1), 11-26.
- วรางคณา รัชตะวรรณ. (2554). การศึกษาและพัฒนาการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่น
โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม. งานนิพนธ์การศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้
คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิทยาลัยอาชีวศึกษา จังหวัดชลบุรี. (2559). สถิติข้อมูลของจำนวนนักเรียนอาชีวศึกษาชลบุรี
ปีการศึกษา 2559. ชลบุรี: ชลบุรีการพิมพ์.
- วิไล ชินชนศ, ธันวา ต้นสติดย์ และมนตกานต์ ต้นสติดย์. (2553). กายวิภาคศาสตร์ของมนุษย์
(HUMAN ANATOMY) กรุงเทพฯ: ภาควิชากายวิภาคศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2556). จิตวิทยาพัฒนาชีวิตทุกช่วงอายุ Lifespan human development.
กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ศุภร ชินะเกตุ. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศักรินทร์ ไม่น้อย. (2551). การก่ออาชญากรรมคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญของวัยรุ่น: นุพบปัจจัย
ผลลัพธ์และมาตรการในการแก้ไข. วารสารสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
40(2), 119-120.
- ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส). (2556). สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบต่อ
ไทย ปี พ.ศ. 2556. นนทบุรี: สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ.
กระทรวงสาธารณสุข.
- สุมาลินี มธรรพจน์พงศ์. (2555). ความหวังการมองโลกในแง่ดีและความสามารถในการฟื้นคืนได้ :
ตัวแปรทำนายผลงาน ความพึงพอใจในงาน ความสุขในการทำงาน และความผูกพันกับ
องค์กร. บทความวิจัยกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 5(3), 306-318.
- สุมนทิพย์ จิตสว่าง. (2553). ความสัมพันธ์ของการเสพยาสูบกับอาชญากรรม. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุนวิจัยกองทุนรัชดาภิเษกสมโภช.
- สิริภิญญา อินทรประเสริฐ. (2556). อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรง
ของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร. วารสารวิจัย มสค. 12(1), 17-36.

- สาวตรี อัยฉางค์กรชัย อโนชา หมึกทอง และณอมศรี อินทนนท์. (2551). การเฝ้าระวังพฤติกรรม การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- สายสุดา สุขแสง. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้สารเสพติดของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสงขลา. เอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา. 15(171).
- เสาวภาคย์ แหลมเพ็ชร. (2559). พฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดนนทบุรี. วารสารสุทธิปริทัศน์. 30(93), 116-130.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). การสำรวจนโยบายความมั่นคงปลอดภัย, นโยบายเว็บไซต์, นโยบายคุ้มครอง สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบใน ประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติเศรษฐกิจและสังคม.
- อนงค์ ดิษฐ์สังข์. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อภิรักษ์ณ์ ธรรมวิมุติ และประสพชัย พสุนนท์. (2559). อิทธิพลของทัศนคติ การคล้อยตาม บรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง การควบคุมพฤติกรรมและบุคลิกภาพแบบเปิดเผยที่มีต่อ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อัญชลี เหมชะญาติ. (2555). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน หญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเขาชะเมา จังหวัดจันทบุรี. วารสารการศึกษาและ พัฒนาสังคม. 8(1), 115-128.
- เอกชัย กันธะวงศ์. (2558). การพัฒนาการป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการมีส่วนร่วมของโรงเรียน. วารสารพยาบาลสาร. 42(3), 135-146.
- Ajzen, I. (1985). **The theory of planned Behavior Organizational Behavior and Human and Decision Processes**, 50, 179-211.
- Ajzen, I. & Fishbein, M. (1980). **Understanding and predicting social behavior**. Englewood Cliffs, NJ Prentice-Hall.
- Ajzen, I. & Fishbein, M. (2005). **Attitudes, personality, and behavior (2nd ed.)** Englewood Cliffs, NJ Prentice-Hall.

- Berns, R. N. (2004). **Child family, School, Community: Socialization and support Thomson:** Australica: Wadsworth.
- Buckingham, D. (2003). **Media education: Literacy leaning and contemporary Culture Cambridge.** Institute of Education, University of London, United Kingdom.
- Celot, P., & Perez, T. J. M. (2009). **Study on assessment criteria for media literacy: Final report.** Brussel: The European commission.
- Center for Media Literacy. (2008). **Literacy for the 21st Century: An overview and orientation golde to media literacy education.** Malibu, CA: Center for Media Literacy.
- Duncan, S., C. Duncan, T., E. & Strycker. L., A. (2006). Alcohol use from a to a short sequential latent growth model. **Drug Alcohol dependent, 81(1)**, 71-81.
- Epstein, J. A., & Borvin, J.G. (2008). Media resistance skills and drug skill refusal techniques: what is their relationship with alcohol use among inner-city adolescent. **Addictive behavior. 33**, 528-537.
- Erikson, E. H. (1968). **Identity youth crisis.** New York: W. Norton.
- Grant, B. F., Stinson T. S., & Harford, T. C., (2001). Age at onset of alcohol use and DSM-IV alcohol abuse and dependence: a 12 year follow- up. **Journal of Substande Abuse, 13(4)**, 493-504.
- Homsin. P., Srisuphun, W., Pohl, J., & Tiansawad, S. (2006). The development of the smoking attitude scale for Thai adolescents. **Thai Journal Nursing of Research, 10(2)**, 113-119.
- Komro, K. A., Perry, C. L., Williams, C. L., Stigler, M. S., Farbakhsh, K., & Veblen-Mortenson, S. (2001). How did project northland reduce alcohol use among young adolescents?. **Health Education Research, 16(1)**, 59-70.
- Lefrancois, B. A. (2013). The psychiatrization of our children, or an auto- ethnographic narrative of perpetuating first nations genocide through benevslent institutions.**Decolonization : Indigeneity, Education and Society, 2(1)**, 108-123.
- Majer, J. M., Jason, L. A., & Olson, B. D. (2004). Optimism Abstinence Self- efficacy and Smastery: A comparative analysis of confnitive resorces. **Pubmed. 11(1)**, 57-63.
- Marocoux, B. C., & Shope, J. T. (1997). Applivation of the theory of Planned behavior to adolescent use and misuse of alcohol. **Health Education Research, 12(3)**, 323-331.

- Naranjo, C. A., & Knoke, D. M. (2001). Role of selective serotonin reuptake inhibitors in reducing alcohol consumption. **Journal Clinical Psychiatry**, *62*(20), 18-25.
- Owens, K. B. (2002). **Child and adolescent development: An integrated approach**. Belmont: wadsworth/ Thomson Learning.
- Scheier, M. F., & Carver, C. S. (1987). Dispositional optimism and physical well-being. The influence of generalized outcome expectancies on health. **Journal of Personality**, *55*, 169-210.
- Scheier, M. F., & Carver, C. S. (1992). Optimism coping and health. Assessment and implications Of generalized outcome expectancies. **Health Psychology**, *4*, 219-247.
- Scheier, M. F., & Carver, C. S. (1994). Effects of optimism on psychological and physical welling: Theoretical overview and empirical update. **Cognitive Therapy and Research**, *16*(2), 201-228.
- Solberg, N. L., & Segerstrom, S. C. (2006). Dispositional optimism and coping: A meta-analytic review. **Personality and Social Psychology Review**, *10*, 235-251.
- Steinberg, L. (2007). Risk-taking in adolescence: New perspectives from brain and behavioral science. **Current Directions in Psychological Science**, *16*, 55-59.
- Swahn, M. H., Simon, T. R., Hammig, B. J., Guerrero, J. L., (2004). Alcohol consumption behavious and risk for physical fighting and injuries among adolescence drinkers drinkers. **Addict Behavioral**, *29*(5), 959-963.
- Tabachnick, B.G., & Fidell, L. S. (2013). **Using Multivariate Statistics**. Pearson, Boston.
- World Health Organization [WHO]. (2014). **Orientation program on adolescent health for health care providers**. Geneva: World Health organization.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบรายงานผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

คำชี้แจงเพื่ออธิบายแก่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

ใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

แบบรายงานผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ชื่อหัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนอาชีวศึกษา
Factors Influencing Intention to Alcohol Avoidance among Vocational Students

ชื่อนิสิต นางสาวนริมา สายยี่ด

รหัสประจำตัวนิสิต 57920201 หลักสูตร พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (ภาคพิเศษ)

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยฯ

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยฯ มีมติเห็นชอบ รับรองจริยธรรมการวิจัย รหัส 04 - 04 - 2560

โดยได้พิจารณารายละเอียดการวิจัยเรื่องดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ

1) การเคารพในศักดิ์ศรี และสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ นักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีการศึกษา 2560 ที่มีอายุระหว่าง 15-18 ปี จำนวนทั้งหมด ไม่เกิน 120 ราย สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูลคือ วิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี

2) วิธีการอย่างเหมาะสมในการได้รับความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าร่วมโครงการวิจัย (Informed consent) รวมทั้งการปกป้องสิทธิประโยชน์และรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3) การดำเนินการวิจัยอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ก่อความเสียหายหรืออันตรายต่อกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

การรับรองจริยธรรมการวิจัยนี้มีกำหนดระยะเวลาหนึ่งปี นับจากวันที่ออกหนังสือฉบับนี้ ถึงวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2561

อนึ่ง กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมใดๆ ของการวิจัยนี้ ขณะอยู่ในช่วงระยะเวลาให้การรับรองจริยธรรมการวิจัย ขอให้ผู้วิจัยส่งรายงานการเปลี่ยนแปลงต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยเพื่อขอรับรอง (เพิ่มเติม) ก่อนดำเนินการวิจัยด้วย

วันที่ให้การรับรอง 22 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2560

ลงนาม.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียน
อาชีวศึกษา

รหัสจริยธรรมการวิจัย 04-04-2560

ชื่อผู้วิจัย นางสาวนริมา สายขีด

การวิจัยครั้งนี้ทำขึ้นเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งได้แก่ เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน การมองโลกทางบวก ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากท่านเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ในการศึกษารั้งนี้ คือมีอายุระหว่าง 15-18 ปี และกำลังศึกษาอยู่ ณ.วิทยาลัยอาชีวศึกษา ปีการศึกษา พ.ศ. 2560 เมื่อท่านเข้าร่วมการวิจัยแล้ว สิ่งที่ท่านจะต้องปฏิบัติ คือ ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงด้วยตัวของท่านเอง โดยตอบแบบสอบถามของผู้วิจัย จำนวน 6 ชุด ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามเจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ แบบสอบถามพฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา แบบสอบถามอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน แบบสอบถามการมองโลกทางบวก และแบบสอบถามความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งการตอบแบบสอบถามทั้งหมดจะใช้เวลาประมาณ 20-30 นาที

คำชี้แจงสำหรับผู้ปกครอง (นักเรียนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี) เด็กในการปกครองของท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากเด็กในการปกครองของท่านเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดไว้ เมื่อเด็กในการปกครองของท่านเข้าร่วมการวิจัยแล้วสิ่งที่เด็กจะต้องปฏิบัติ คือ ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวเด็กและการตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ชุดซึ่งการตอบแบบสอบถามทั้งหมดจะใช้เวลาประมาณ 20-30 นาที

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้อาจจะไม่ได้เป็นประโยชน์กับท่านโดยตรง ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการเข้าใจ ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ ใน กลุ่มนักเรียนวัยรุ่นนอชีวศึกษาข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญสำหรับสถานศึกษาหรือ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแลนักเรียนนอชีวศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการ หลีกเลี่ยงและการป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

การเข้าร่วมการวิจัยของท่านครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ ท่านมีสิทธิการเข้าร่วม โครงการวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่มีมีผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้น และไม่ต้องแจ้งให้ผู้วิจัยทราบล่วงหน้า ผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของท่านโดยใช้รหัสตัวเลขแทนการ ระบุชื่อ และสิ่งใด ๆ ที่อาจอ้างอิงหรือทราบได้ว่าข้อมูลนี้เป็นของท่าน ข้อมูลของท่านที่เป็น กระดาษแบบสอบถามจะถูกเก็บอย่างมิดชิด และปลอดภัยในตู้เก็บเอกสารและล็อกกุญแจ ตลอดเวลา สำหรับข้อมูลที่เก็บในคอมพิวเตอร์ของผู้วิจัยจะถูกใส่รหัสผ่าน ข้อมูลที่กล่าวมาทั้งหมด จะมีเพียงผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษาท่านนั้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ ผู้วิจัยจะรายงานผลการวิจัย และการเผยแพร่ผลการวิจัยในภาพรวม โดยไม่ระบุข้อมูลส่วนบุคคลของท่าน ดังนั้นผู้อ่านงานวิจัยจะ ทราบเฉพาะผลการวิจัยเท่านั้น สุดท้ายหลังจากผลการวิจัยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร เรียบร้อยแล้ว ข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลาย

หากท่านมีปัญหาหรือข้อสงสัยประการใด สามารถสอบถามได้โดยตรงจากผู้วิจัยในวันที่ ทำการรวบรวมข้อมูล หรือสามารถติดต่อสอบถามเกี่ยวกับการวิจัยครั้งนี้ได้ตลอดเวลาที่ นางสาวนริมา สายยัด หมายเลขโทรศัพท์ 091-0030888 หรือที่ ผศ.ดร.จิมห์จุฑา ชัยเสนา ดาลลาส อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก หมายเลขโทรศัพท์ 080-078-5883

นางสาวนริมา สายยัด
ผู้วิจัย

หากท่านได้รับการปฏิบัติที่ไม่ตรงตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงนี้ ท่านจะสามารถแจ้งให้ประธาน คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมฯ ทราบได้ที่ เลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมฯ ฝ่ายการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หมายเลขโทรศัพท์ 038-102-823

ในเอกสารนี้อาจมีข้อความที่ท่านอ่านแล้วยังไม่เข้าใจ โปรดสอบถามผู้วิจัยให้ช่วยอธิบาย จนกว่าจะเข้าใจดี ท่านอาจจะขอเอกสารนี้กลับไปที่บ้านเพื่ออ่านและทำความเข้าใจ หรือปรึกษาหารือกับญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท แพทย์ประจำตัวของท่าน หรือแพทย์ท่านอื่น เพื่อช่วยในการตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ได้

ใบยินยอมการเข้าร่วมการวิจัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์
ในนักเรียนอาชีวศึกษา

วันที่ให้คำยินยอม วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ก่อนที่จะลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายจากผู้วิจัยถึง
วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียด และมีความ
เข้าใจดีแล้ว ข้าพเจ้ายินดีเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ด้วยสมัครใจ และข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะบอกเลิกการเข้า
ร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ โดยที่การบอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อ
ข้าพเจ้า

ผู้วิจัยรับรองว่าจะตอบคำถามต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าสงสัยด้วยความเต็มใจ ไม่ปิดบัง ซ่อนเร้น
จนข้าพเจ้าพอใจ ข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าจะถูกเก็บเป็นความลับและจะเปิดเผยในภาพรวมที่
เป็นการสรุปผลการวิจัย

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความข้างต้น และมีความเข้าใจดีทุกประการ และได้ลงนามใน
ใบยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลงนาม.....ผู้ยินยอม

(.....)

ลงนาม.....พยาน

(.....)

ลงนาม.....ผู้วิจัย

(.....)

ข้าพเจ้าไม่สามารถอ่านหนังสือได้ แต่ผู้วิจัยได้อ่านข้อความในใบยินยอมนี้ให้ข้าพเจ้าฟัง
จนข้าพเจ้าเข้าใจดีแล้ว ข้าพเจ้าจึงลงนามหรือประทับลายนิ้วหัวแม่มือของข้าพเจ้าในใบยินยอมนี้
ด้วยความเต็มใจ

ลงนาม.....ผู้ยินยอม

(.....)

ลงนาม.....พยาน

(.....)

ลงนาม.....พยาน

(.....)

ลงนาม.....ผู้วิจัย

(.....)

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้เพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่องานวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน
อาชีวศึกษา

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจใน
การหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 6 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป

ชุดที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์

ชุดที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ชุดที่ 4 แบบสอบถามอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

ชุดที่ 5 แบบสอบถามการมองโลกทางบวก

ชุดที่ 6 แบบสอบถามความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์

กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ จึงจะ
เป็นคำตอบที่สมบูรณ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูง ที่ได้รับการอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

(นางสาวนริมา สายยี่ด)

นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ชุดที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง: แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อบันทึกข้อมูลทั่วไปของท่านที่มีความตั้งใจในการ
หลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความ หรือเติมข้อความใน
ช่องว่างที่ตรงตามความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
2. อายุ.....ปี.....เดือน
3. ผลทางการเรียนในภาคเรียนที่ผ่านมา ระบุ.....
4. ระดับการศึกษาของท่านในปัจจุบัน
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่.....หลักสูตรวิชา.....
5. สถานที่พักอาศัย
 1) อยู่ร่วมกับบิดามารดา 2) อยู่ร่วมกับบิดา
 3) อยู่ร่วมกับมารดา 4) อื่นๆระบุ.....
6. รายได้เฉลี่ยของครอบครัวโดยประมาณ ระบุ..... บาทต่อเดือน
7. ประวัติการใช้เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
 1) ไม่เคย
 2) เคย ระบุประเภท.....
ปริมาณการใช้.....(ต่อวัน/สัปดาห์)

ชุดที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงเจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ ขอให้ท่านตอบให้ตรงกับการปฏิบัติจริงของท่านมากที่สุด และโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็น ความรู้สึกที่แท้จริงของท่านและกรุณาตอบทุกข้อคำถาม โดยแต่ละข้อจะมีคำตอบ 4 ตัวเลือก คือ ท่านมีความคิดเห็นต่อการดื่มแอลกอฮอล์อย่างไร

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นถูกต้องมากที่สุด

เห็นด้วย หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นถูกต้องเพียงบางส่วน

ไม่เห็นด้วย หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นไม่ถูกต้อง

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นไม่ถูกต้องมาก

ข้อ	คำถาม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับ ผู้วิจัย
1	การดื่มแอลกอฮอล์อาจส่งผลเสียต่อสุขภาพ					
2	การดื่มแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดประโยชน์มากกว่าโทษ					
3	การดื่มแอลกอฮอล์เป็นการสิ้นเปลืองเงินทอง					
4	การดื่มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องปกติธรรมดา					
5	การดื่มแอลกอฮอล์ทำให้สติสัมปชัญญะลดลง					
6	การดื่มแอลกอฮอล์อาจนำไปสู่การมีเรื่องทะเลาะวิวาทได้					
7	การดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง					
8	การดื่มแอลกอฮอล์ทำให้มีโอกาสได้เพื่อนเพิ่มขึ้น					

ข้อ	คำถาม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับ ผู้วิจัย
9	การดื่มแอลกอฮอล์ช่วยให้ลืม เรื่องไม่สบายใจ					
10	การดื่มแอลกอฮอล์ทำให้มี ความสุข สนุกสนาน					
11	การดื่มแอลกอฮอล์ทำให้มี โอกาสมีเพศสัมพันธ์ได้ง่ายขึ้น					
.	...					
.	...					
.	...					
.	...					
.	...					
22	ฉันควรหลีกเลี่ยงที่จะนั่งอยู่ใน กลุ่มเพื่อนที่ กำลังดื่ม แอลกอฮอล์					
23	ฉันไม่ควรคบกับเพื่อนที่ติดสุรา					
24	การดื่มแอลกอฮอล์ในบาง โอกาสเป็นสิ่งจำเป็นโดยเฉพาะ อย่างยิ่งเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ กำลังดื่ม					
25	ฉันคิดว่าไม่ใช่เรื่องเสียหายอะไร หากฉันจะทดลองดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์สักครั้ง					

ชุดที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา

คำชี้แจง : กรุณาให้ความเห็นว่าท่าน เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างน้อยเพียงใด กับข้อความ
 ดังต่อไปนี้ โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็น และความรู้สึกที่แท้จริง
 ของนักเรียนเพียงข้อเดียวแต่ละข้อจะมีคำตอบ 6 ตัวเลือก คือ

เป็นประจำ	=	6	น้อยครั้ง	=	3
บ่อยครั้ง	=	5	เกือบไม่เคย	=	2
บางครั้ง	=	4	ไม่เคยเลย	=	1

ข้อ	คำถาม	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคยเลย	สำหรับผู้วิจัย
1	ข้าพเจ้าเลือกชมสื่อที่เห็นว่าให้ประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต							
2	เวลาเปิดรับสื่อ ข้าพเจ้าไม่ชอบติดตามให้มากนัก							
.	...							
.	...							
.	...							
.	...							
.	...							
26	ข้าพเจ้าเลือกชมสื่อที่ให้สาระความรู้เพื่อพัฒนาความคิด							

ชุดที่ 4 แบบสอบถามอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีผลต่อความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ใน โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นและความรู้สึกที่แท้จริงของท่านเพียงข้อเดียวของนักเรียนแต่ละข้อจะมีคำตอบ 5 ตัวเลือก คือ

น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบน้อยที่สุด
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบน้อย
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบปานกลาง
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบมาก
มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบมากที่สุด

ข้อ	คำถาม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	สำหรับผู้วิจัย
1	เพื่อนๆมักชวนฉันทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่าง ๆ						
2	ฉันไม่พูดจาหยาบคายเป็นอย่างเพื่อน ๆ						
3	เมื่อเพื่อนมีเรื่องทะเลาะวิวาท และชักชวนฉันให้ร่วมทำด้วย ฉันก็ไม่ปฏิเสธการชวนนั้น						
.	...						
.	...						
.	...						
.	...						
19	ฉันพกพาอาวุธไปตามที่ต่าง ๆ เหมือนกับเพื่อน ๆ ในกลุ่มของฉัน						

ชุดที่ 5 แบบสอบถามการมองโลกทางบวก

คำชี้แจง : ขอให้ท่านอ่านข้อความจากแบบสอบถาม และวงกลม O หมายเลข “1, 2, 3, 4, 5” ที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุดเพียงหมายเลขเดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อในแบบสำรวจ โดยแต่ละข้อจะมีคำตอบ 5 ตัวเลือก คือ

- ให้วงกลมล้อมรอบตัวเลข 1 หากท่านรู้สึกไม่ตรง
 ให้วงกลมล้อมรอบตัวเลข 2 หากท่านรู้สึกค่อนข้างไม่ตรง
 ให้วงกลมล้อมรอบตัวเลข 3 หากท่านรู้สึกตรงและไม่ตรงพอๆ กัน
 ให้วงกลมล้อมรอบตัวเลข 4 หากท่านรู้สึกค่อนข้างตรง
 ให้วงกลมล้อมรอบตัวเลข 5 หากท่านรู้สึกตรง

ข้อ	คำถาม	ไม่ตรง	ค่อนข้างไม่ตรง	ตรงและ ไม่ตรง พอๆ กัน	ค่อนข้างตรง	ตรง	สำหรับ ผู้วิจัย
1	ฉันเชื่อว่าฉันจะเจอสิ่งดีๆ ในอนาคต						
2	เรื่องร้ายๆ กับฉันเป็นของกลุ่มกัน						
3	ฉันเป็นคนมองโลกในแง่ดี						
4	แม้ว่าจะพยายามอย่างหนักแค่ไหน ฉันเชื่อว่าฉันไม่มีทางประสบความสำเร็จได้						
.	...						
.	...						
.	...						
14	ฉันเป็นคนมองโลกในแง่ร้าย						
15	ฉันไม่คิดว่าตนเองจะมีโอกาสก้าวหน้าในงานของฉัน						
16	ฉันเชื่อว่า ทุกปัญหาจะมีทางออกเสมอ						

ชุดที่ 6 แบบสอบถามความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงความตั้งใจ ความพร้อมที่จะปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความตั้งใจของท่านตามความเป็นจริงมากที่สุด โดยแต่ละข้อจะมีคำตอบ 5 ตัวเลือก คือ

ไม่ตั้งใจเลย	1 คะแนน
ไม่ตั้งใจว่าทำได้	2 คะแนน
ไม่แน่ใจว่าจะทำได้	3 คะแนน
ตั้งใจว่าทำได้	4 คะแนน
ตั้งใจมากกว่าทำได้	5 คะแนน

ข้อ 1. หากเพื่อนสนิทของฉันชวนดื่มแอลกอฮอล์ ฉันตั้งใจจะไม่ดื่มถึงแม้เพื่อนจะไม่พอใจ

_____ / _____ / _____ / _____ / _____

ตั้งใจมากกว่าทำได้ / ตั้งใจว่าทำได้ / ไม่แน่ใจว่าจะทำได้ / ไม่ตั้งใจว่าทำได้ / ไม่ตั้งใจเลย

ข้อ 2.

_____ / _____ / _____ / _____ / _____

ตั้งใจมากกว่าทำได้ / ตั้งใจว่าทำได้ / ไม่แน่ใจว่าจะทำได้ / ไม่ตั้งใจว่าทำได้ / ไม่ตั้งใจเลย

ข้อ 3.

_____ / _____ / _____ / _____ / _____

ตั้งใจมากกว่าทำได้ / ตั้งใจว่าทำได้ / ไม่แน่ใจว่าจะทำได้ / ไม่ตั้งใจว่าทำได้ / ไม่ตั้งใจเลย

ข้อ 4.

_____ / _____ / _____ / _____ / _____

ตั้งใจมากกว่าทำได้ / ตั้งใจว่าทำได้ / ไม่แน่ใจว่าจะทำได้ / ไม่ตั้งใจว่าทำได้ / ไม่ตั้งใจเลย

ข้อ 5.

_____ / _____ / _____ / _____ / _____

ตั้งใจมากกว่าทำได้ / ตั้งใจว่าทำได้ / ไม่แน่ใจว่าจะทำได้ / ไม่ตั้งใจว่าทำได้ / ไม่ตั้งใจเลย